

Lisansüstü Eğitimde Danışmanlık El Kitabı

Editör
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

İzmir, 2019

Editör

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

Yazarlar

Prof. Dr. Hülya ÜÇERLER

Doç. Dr. Yasemin ERAÇ

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

Prof. Dr. Aynur UYSAL TORAMAN

Prof. Dr. Mine HOŞGÖR LİMONCU

Prof. Dr. Nurcan BUDUNELİ

Prof. Dr. Timuçin GENÇER

Öğr. Gör. Ozan KARACA

Seher BAYGIN DAŞIKAN

Konuk Yazarlar

Prof. Dr. Ferhan SAĞIN

Prof. Dr. Hande GÜRER ORHAN

Ege Üniversitesi Yayınları
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayın No. 1

Bu el kitabı, Prof. Dr. Hatice ŞAHİN, Prof. Dr. Hülya ÜÇERLER, Prof. Dr. Ferhan SAĞIN, Prof. Dr. Aynur UYSAL TORAMAN, Prof. Dr. Timuçin GENÇER, Prof. Dr. Mine HOŞGÖR LİMONCU, Prof. Dr. Hande GÜRER ORHAN, Prof. Dr. Nurcan BUDUNELİ, Doç. Dr. Yasemin ERAÇ, Öğr. Gör. Ozan KARACA ve Seher BAYGIN DAŞIKAN tarafından öğretim üyeleri ve öğrencilere lisansüstü eğitimde danışmanlık süreçlerinde rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır.

e-ISBN: 978-605-338-272-0

Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM VE ÖZELLİKLERİ	6
<i>Akademik Danışman</i>	7
<i>Doğru Yönlendirme</i>	7
<i>Tez Yazmak</i>	7
LİSANSÜSTÜ EĞİTİME YENİ BİR BAKIŞ:	9
GELECEKTEN BAŞLAMAK	9
<i>Eğiticiler</i>	10
<i>Öğrenciler</i>	11
<i>Öğrencilerimize İçten Çağrımız: Yapın!</i>	11
<i>Öğrencilerimize İçten Çağrımız: Yapmayın!</i>	11
<i>Öğrencilerimize İçten Çağrımız: Günlük Pratikte Son Sözler</i>	12
<i>Yöneticiler-İdareciler</i>	12
<i>Enstitüler</i>	12
<i>Enstitülerimiz Neleri Yapsın?</i>	13
<i>Destek Veren Kurumlar</i>	13
<i>Akreditasyon Kurumları</i>	13
DANIŞMANIN ÖĞRENCİ İLE TANIŞMA VE ÇALIŞMA SÜRECİ	14
<i>Danışmanla Tanışma</i>	14
<i>Danışmanla Düzenli Görüşme Sıklığı ve Randevulaşma</i>	15
<i>Danışmanla Düzenli Görüşme İçeriği</i>	15
<i>Danışmanla Düzenli Görüşmenin Yeri, Süresi ve İçeriğin Arşivlenmesi</i>	16
LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE BURS OLANAKLARI	19
TEZ PROJESİ HAZIRLAMA SÜRECİNDE DANIŞMAN VE ÖĞRENCİNİN ROLLERİ	24
DANIŞMANLIKTA BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI	26
<i>Eş Zamanlı İletişim Araçları</i>	27
<i>Bulut Depolama Araçları ile Doküman Paylaşımı</i>	27
<i>Mendeley Group Works ile Ortak Literatür Çalışması</i>	28
<i>Turnitin ile Alıntılama ve Yayın Etiği Çalışmaları</i>	28
DANIŞMAN ÖĞRENCİ ETKİLEŞİMİNDE ANAHTAR KONULAR	30
<i>Karakterler ve Kişilik Özellikleri</i>	30
<i>Roller ve Sorumluluklar</i>	30

<i>Beklentiler</i>	31
<i>İlişkiler</i>	31
<i>Zaman Yönetimi</i>	31
<i>Sosyal Etkenler</i>	32
<i>Bölüm Kültürü</i>	32
DANIŞMANLIKTA ETİK SORUMLULUKLAR	33
<i>Etik Sorumluluklar</i>	33
<i>Tez Çalışması ve Etik Sorunlar</i>	34
TEZ KONUSUNUN BELİRLENMESİ	36
TEZ YAZIMI	38
TEZİN SAVUNULMASI	42
<i>Tez Sunumu Hazırlarken Dikkat Edilecek Unsurlar</i>	42
<i>Tez Sunumu Sırasında Dikkat Edilecek Unsurlar</i>	43
<i>Tez Sunumu Sonrasında Dikkat Edilecek Unsurlar</i>	43
TEZDEN YAYIN ÜRETİLMESİ	44
KAYNAKLAR	45

ÖNSÖZ

Lisansüstü eğitiminin en önemli işlevi gelecekteki araştırmacı kuşağının yetiştirilmesidir. Bu eğitimi almış bireylerin modern bilgi toplumlarının itici gücü olması beklenir. Bu düzeyde önemli bir yeterlik kazandıracak olan lisansüstü eğitimde, danışman öğretim üyesinin rolleri ve sorumluluklarından uzun yıllar söz edilmemiştir. Yapılan çalışmalar danışman rehberliğinde çalışmayan lisansüstü öğrencilerin zamanla veriminin düştüğünü, anksiyete ve hatta tükenmişlik yaşadığını, kariyer planlamasını akılcı yapamadığını göstermektedir. Oysa bir danışmanla birlikte çalışmak öğrenci için yapıcı geribildirim almanın, akademik yolda ilerlemenin, zaman yönetimi ve araştırma planlama konusunda beceri kazanmanın bir yoludur. Ancak bu, danışman ve öğrencinin dengeli bir iletişim içinde olması ile gerçekleşebilir. Bunun için de lisansüstü eğitimde iyi yönetilen ve izlenebilen bir danışmanlık sistemine gereksinim vardır. İyi bir danışmanlık sistemi yalnızca öğrenciye değil, aynı zamanda öğretim üyesine, enstitü yönetimlerine ve uzun vadede iyi araştırmacılar yetiştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Bu amaçla, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü son iki yıldır lisansüstü eğitimin iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Yapılan çalışmalar kapsamında önemli başlıklardan biri de lisansüstü eğitimde danışmanlık uygulamasıdır. Bununla ilgili olarak enstitü bünyesinde bir komisyon oluşturulmuştur. İlgili komisyon lisansüstü eğitimde danışmanlık ile ilgili öğretim üyelerinin ve öğrencilerin görüşlerini derlemiş, sorun alanlarını saptamış ve literatür desteği ile danışmanlık el kitabının yazılmasına karar vermiştir.

Danışmanlık uygulaması ile ilgili önemli başlıkların belirlenmesi ve yazım ekibinin görev paylaşımı sonrası bu Danışmanlık El Kitabı hazırlanmıştır. Danışmanlık El Kitabı'nın hedef kitlesi yalnızca danışmanlık yapan öğretim üyeleri değil, öğrenciler ve enstitü idari personelidir. Danışmanlık El Kitabı lisansüstü eğitimin tüm aşamaları konusunda pratik bilgiler sunmaktadır.

El Kitabının hazırlanmasının her aşamasında komisyona desteğini esirgemeyen Enstitü Müdürü Prof. Dr. Sayın Güldane KOTUROĞLU'na teşekkür ediyoruz. Ayrıca odak grup görüşmeleri ve fakülte bilgilendirme toplantılarına katılarak değerli görüşlerini ileten öğretim üyelerine ve anket çalışmalarına katılarak geribildirim veren öğrencilere teşekkür ediyoruz.

El kitabının öğretim üyelerine ve öğrencilere yararlı olmasını diliyor, bundan sonraki süreçte iyileştirmeler için geribildirimlerinizi bekliyoruz.

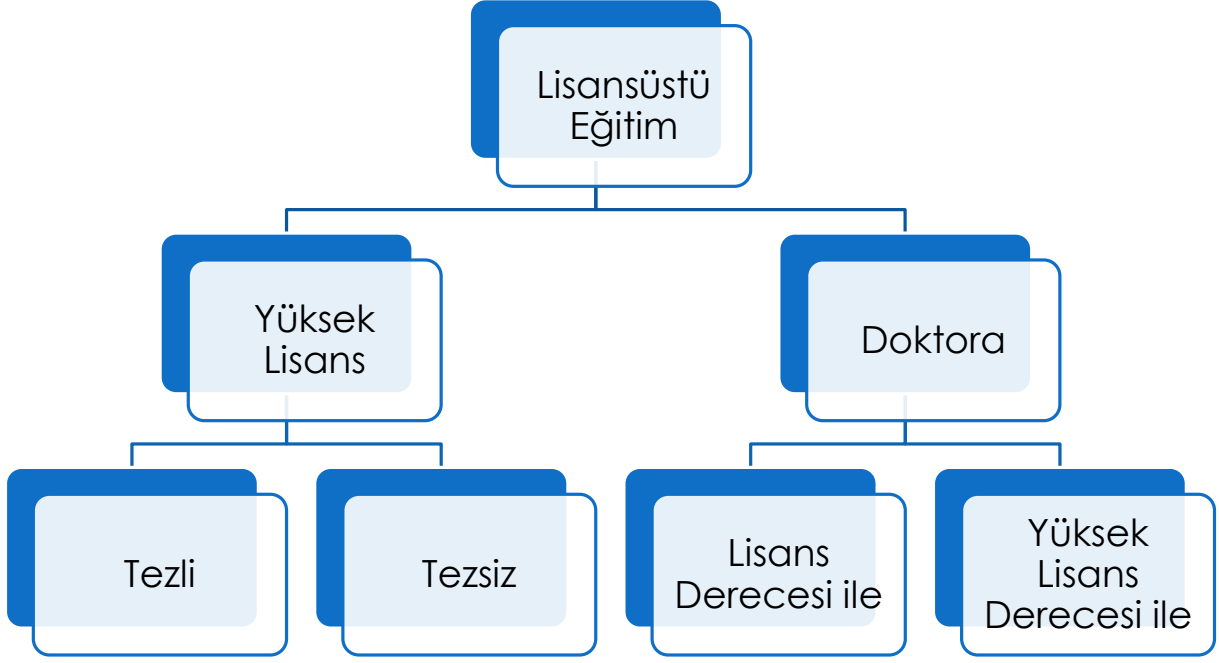
EÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitimde Danışmanlık Komisyonu

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM VE ÖZELLİKLERİ

Lisansüstü eğitim, lisans derecesi almış olanlara, kendi dallarında ya da ilgi duydukları bir bilim dalında yüksek lisans ya da doktora yaparak uzmanlaşma olanağı veren eğitimidir.

Tezsiz yüksek lisans programı, öğrenciye mesleki konularda bilgi kazandırarak mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını gösterir. Tezsiz yüksek lisans programı toplam 30 krediden ve 60 AKTS'den az olmamak kaydıyla en az 10 ders ile dönem projesi dersinden oluşur. Öğrenci, dönem projesi dersinin alındığı yarıyılıda dönem projesi dersine kayıt yaptırmak ve yarıyıl sonunda yazılı proje ve/veya rapor vermek zorundadır. Dönem projesi dersi kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir.

Tezli yüksek lisans programının amacı; öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeterliği kazanmasını sağlamaktır. Tezli yüksek lisans programı; toplamda 21 yerel krediden az olmamak koşuluyla en az 7 ders, seminer dersi, uzmanlık alan dersi ve tez çalışması olmak üzere 120 AKTS kredisinden oluşur.

Doktora programının amacı ise; öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri, geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırmaktır. Doktora programı, tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için toplam 21 yerel krediden az olmamak koşuluyla en az 7 adet ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması olmak üzere en az 240 AKTS kredisinden oluşur.

	Tezli Yüksek Lisans	Tezsiz Yüksek Lisans	Doktora (Tezli YL Derecesiyle)	Doktora (Lisans Derecesiyle)
	En az 7 Ders	En az 10 Ders	En az 7 Ders	En az 14 Ders
Dersler	Seminer		Seminer	Seminer
			Yeterlik Sınavı	Yeterlik Sınavı
			Tez Önerisi	Tez Önerisi
	Uzmanlık Alan Dersi		Uzmanlık Alan Dersi	Uzmanlık Alan Dersi
	Tez Çalışması	Dönem Projesi	Tez Çalışması	Tez Çalışması
AKTS / Kredi	120/21	60/30	240/21	300/42
Süre	4 yarıyıl En çok 6 yarıyıl	2 yarıyıl En çok 3 yarıyıl	4 yarıyıl En çok 12 yarıyıl (en az 3 yarıyıl tez çalışması için)	10 yarıyıl En çok 14 yarıyıl (en az 3 yarıyıl tez çalışması için)

Akademik Danışman

Lisansüstü eğitim, rehberli öğrenme süreci olduğu için öğrencinin kayıtladığı programı yürüten anabilim dalı kurulu tarafından her öğrenci için üniversite kadrosunda bulunan bir öğretim üyesi akademik danışman olarak önerilir ve enstitü yönetim kurulu onayı ile kesinleşir.

Danışmanın; öğrencinin öğrenimi süresince alacağı dersleri belirleme, kayıt yenileme onayı vererek bu derslere devamını ve öğrenim durumunu izleme, tez çalışmasını yönetme, gerektiğinde idare ile ilişkilerinde aracılık etme, diğer akademik problemleriyle ilgilenme yükümlülüğü vardır. Öğrencilerin danışmanlardan, danışmanların öğrencilerden beklentileri vardır. Bu beklentilerin karşılıklı olarak sorunsuz bir şekilde giderilmesi iyi bir danışan-danışman ilişkisi ile olur.

Doğru Yönlendirme

Danışman-öğrenci ilişkisi karşılıklı güven, saygı ve sevgi üzerine kurulmalıdır. Danışman, öğrencilerine karşı anlayışlı olmalıdır. Öğrencinin nefes alabileceği bir ortam yaratmalı. Laboratuvar grubu içinde iletişimin ve paylaşımın sorunsuz şekilde işlenmesini sağlayacak önlemleri alabilmelidir. Çalışmak için elverişli koşulların sağlanabildiği laboratuvarlarda insanların motivasyonları yüksek olur. Enerjilerini okumaya, araştırmaya, düşünmeye, yazmaya ve deney yapmaya yoğunlaştırabilirler. Bu da başarıyı doğrudan etkiler.

Tez Yazmak

Tez, tezli yüksek lisans ve doktora eğitiminin meyvesidir. Tez, bir konu hakkında ortaya konan ve daha önce kanıtlanmamış varsayımların, bilimsel araştırma yöntemleri

aracılığıyla doğrulanmaya çalışılmasıdır. Tez yazımına düzenli zaman ayrılmalıdır, zaman yönetimi lisansüstü eğitimi boyunca, özellikle de tez aşamasında çok iyi yapılmalıdır.

Tezin içindeki verilerin zamanla yanlışlanabilir ve hipotezlerin çürütülebilir olduğu unutulmamalıdır. Ancak tezin teorisi, hipotezleri ve sonuçları vs. zgn olmadığında, yani intihal yapıldığında ciddi etik sorun ortaya çıkar.

LİSANSÜSTÜ EĞİTİME YENİ BİR BAKIŞ: GELECEKTEN BAŞLAMAK

Lisansüstü eğitime başlayan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun hedefi meslek yaşamlarına akademik ortamda devam etmek olsa da, süreç çoğu zaman farklı gelişir. Eğitimlerini tamamlayan öğrenciler akademik hayat dışında sağlık endüstrisinde, resmi kurumlarda, sivil toplum kuruluşlarında çalışmak ya da girişimci davranarak kendi işlerini kurmak durumunda kalabilirler. Çoğu zaman göz ardı edilen bu önemli gerçeğin yanı sıra, günümüzde yeni ve çok disiplinli birçok alanın ortaya çıkmış olması, eleştirel düşünme-problem çözme-yaratıcılık gibi yetkinliklerin ve takım çalışmasının öneminin giderek artması, eğitim ve danışmanlık süreçleriyle ilgili elde edilen yeni çalışma verileri lisansüstü eğitimde rol alan tüm paydaşların, geleceği düşünerek bazı sorular sormasını ve yanıtlara göre verilen eğitimi yeniden kurgulamasını gerektirir. Özetle, lisansüstü eğitimi kurgularken de, varılmak istenen noktadan başlayıp elimizdeki öğrenci-eğitici-idareci gibi tüm insan kaynakları da dâhil olmak üzere eğitimin diğer bileşen kaynaklarını da göz önünde tutarak bulunduğumuz noktaya doğru basamakları döşemek en akıllıca yoldur.

Bu bölüm, geleceği düşünerek lisansüstü eğitimin amacını, hedeflerimizi tekrar gözden geçireceğimiz ve bu hedeflere yönelik olarak paydaşların sorumluluklarını yeniden değerlendirerek onlara içten bir çağrı yapacağımız bir bölümdür.

Aslında lisansüstü eğitimin ve özellikle doktora eğitiminin amacı, eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme, araştırma – sentez – yorum gibi kritik yetilere ve bu yetilerin kullanılmasına olanak sağlayacak entelektüel bilgiye sahip, etik ve ahlaki değerlerle donanmış bir '**bilge**' yetiştirmektir. Bu çerçevede lisansüstü eğitim de, bu 'bilge'nin her boyuttaki profesyonel kimliğinin olduğu kompleks bir süreçtir. Özetle bu dönem sadece bilgi, beceri, deneyimin değil, ilkelerin ve ahlaki değerlerin de verildiği bir dönem olmalı, öğrencinin bağımsızlık ve sorumluluk gelişimi giderek artmalıdır.

Geleceği Düşünerek Bazı Sorular:

Nasıl bir mezun istiyoruz?

Bunun için programa alacağımız öğrencilerin özellikleri ne olmalı?

Böyle bir mezun yaratmak için nasıl bir eğitim programı oluşturmalıyız?

Bu programda görev alacak öğretim üyelerinin özellikleri ne olmalı?

Mevcut eğitim programımızın hedefleri neler?

Verdiğimiz eğitim ve uygulamalarımız amaçladığımız hedeflere hizmet ediyor mu?

Eğitim programımızda neyi, neden, nasıl yapıyoruz?

Programın hangi bileşenleri kalmalı? Hangilerini değiştirilmeli ya da çıkarılmalıyız?

Bu soruları yanıtlamak için elimizde hangi kanıtlarımız var?

Yapacağımız değişikliklerin hedeflediğimiz çıktılara hizmet edip etmeyeceğini görebilmemiz için hangi kanıtlar lazım?

Öğrenci ve öğretim üyelerine hangi destekleri ve eğitimleri sağlamalıyız?

Mezunun bu özellikleri kazanması üzerine kurgulanmış bir lisansüstü eğitim programının sonunda öğrenci, var olan bilgiye eleştirel bakıp yeni bilgiler üretebilir, çalıştığı alana aidiyet hisseder, o güne dek yapılmış çalışmalara ve geçmişin önemli fikirlerine ve bulgularına sahip çıkar. Ama aynı zamanda bilginin dünyamızı nasıl değiştirdiğinin de farkındadır, bu doğrultuda akıllıca-sorumlulukla uygulamalar yapar, meslektaşlarıyla ve toplumla da bu bilgiyi içtenlikle-sorumlulukla paylaşır.

Yukarıda bahsedilenlere benzer özellikte hayal ettiğimiz bir programı uygulamak ve hedeflediğimiz mezunları yetiştirmek için tek bir karizmatik lider, ya da belli bir girişim ya da proje veya bir kurum ya da enstitü tek başına hiçbir zaman yeterli değildir. Gerekli olan şey, lisansüstü eğitime hak ettiği önemi veren birçok kişinin sahip çıktığı ortak amaca yönelik bir programlı harekettir. Ancak ortak hedefe yürüyen eğiticiler, idareciler ve öğrencilerle böyle kolektif bir kültürel değişim gerçekleşebilir.

Kültürel değişimin merkezinde eğitim verilen birimin kurum kültürü ve bu kültüre dayanarak oluşturduğu eğitim ortamı yer alır. Amaç, artalanları ne olursa olsun, liyakatle programa kabul edilen tüm öğrencilerin başarılı olacağı bir eğitim ortamı yaratmaktır. İyi bir eğitim, içinde mutlu olunan, bilgi üretimi için teşvik eden, farklı fikirlerin rahatça ifade edilebildiği, bilimsel-akademik tartışmanın ve risk almanın cesaretlendirildiği bir ortamda gerçekleşebilir. Böyle bir ortamda hatalar zaman ya da kaynak kaybı değil, öğrenmek ve gelişmek için itici bir güç kaynağı olarak görülür. Bu ortam aynı zamanda farklılıklara saygı duyulan, esnek, zaman-fikir-geri bildirim konularında cömert bir ortamdır. İnsana dair her şey, yani rahat iletişime olanak veren fiziksel ortak alanlar (bir mola köşesi, çay-kahve makinası, vb.), doğallıkla gelenek haline gelmiş sosyal etkinlikler (tüm ekibin birlikte sabah kahvaltısı, vb.) böyle bir eğitim ortamının olmazsa olmaz sosyal bileşenleridir.

Bahsettiğimiz bu eğitim ortamını ve hedeflenen lisansüstü eğitimi verebilmek için tüm paydaşların rollerini ve sorumluluklarını yeniden ele almakta fayda vardır. Bundan sonraki bölümde paydaşlara yapacağımız içten bir çağrı bulunmaktadır.

Eğiticiler

Öğretim üyeleri, lisansüstü eğitimde sadece eğitim programını tasarlayan, planlayan ve uygulayan eğiticiler değil, aynı zamanda programa alınan öğrencilere danışmanlık yapan ve rol modeli olan kişilerdir. 'İyi bir araştırmacı, doğal olarak da iyi bir eğitici'dir' ön yargısını bir kenara bırakıp, eğitim ve danışmanlıkla ilgili gelişmeleri bilgileri takip etmek, bu konuda kendini geliştirmek, eğitimlere katılmak ve meslektaşlarıyla

Unutmayalım ki!

'Sorgulamayı da, önceki **geleneklere** ve **kaynaklara** saygıyı da öğretmek...

ama çarpıcı **yeni fikirleri** ve ileriye doğru **cesur adımları da cesaretlendirmek...**

yani **koruma** ve **değişim** arasındaki o '**tatlı nokta**'yı yakalamaya çalışmak...

İşte **en iyi doktora programları bunu yaparlar!**

– The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching Başkanı Lee S. Shulmana

deneyimlerini paylaşmak eğitimcilerin temel sorumluluklarından. Eğitimciler öğrenci seçiminden itibaren sürecin içinde aktif rol almalıdırlar. Öyle ki, öğrenci seçiminde akademik başarı dışında lisansüstü eğitime uygun kimlik ve tutum becerilerinin de göz önüne alınmasını yani sürece uygun öğrenci seçimini sağlayacak olan öğretim üyeleridir. Onlar, ayrıca eğitim süreci boyunca öğrencilerine gerekli bilgi, beceri ve tutumları aktarmakla kalmayıp öğrencilerin bunları içselleştirebilecekleri bir kültürü ve ortamı da sağlamak zorundadırlar. Dolayısıyla programı belirli aralıklarla değerlendirmek, meslektaşlarıyla bilgi alışverişinde bulunarak doğru yönde ilerlendiğine emin olmak, bireysel ya da odak grup görüşmeleri ile öğrencilerden bilgi alarak programı öğrenci gözünden de irdelemek ve gerekli değişiklikleri kararlılıkla uygulamak eğitimcilerin önemli görevlerindedir.

Öğrenciler

Öğrencilerimizin unutmaması gereken en önemli nokta, bağımsızlık ve yetki sahibi olmanın ancak sorumluluk alarak geliştiğidir. Eğitim süreci boyunca, gelişiminden sorumlu olan öğrencinin kendisidir. Bu nedenle öğrenci gelişmesi gereken yanlarını, gereksinimlerini kendine sormalı ve gelişimini izlemelidir.

Öğrencilerimize İçten Çağrımız: Yapın!

- Eğitim programınızı objektif bir şekilde değerlendirin, gelişmesi gereken yönleri ve iyi olan yönleri ifade edin
- Öğrenme ortamlarının peşinden koşun
- Gönüllü olarak çalışma gruplarına, komitelere girin
- Seminer ve dergi saatlerine aktif olarak katılın
- Kurs-sempozyum-kongre gibi organizasyonlarda görev alın
- Ulusal ya da uluslararası konuk araştırmacılara ev sahipliği yapın, tanışıklıklarınız arttırsın
- Programa yeni başlayan öğrencilere ya da lisans öğrencilerine yol gösterin, akran eğitimi verin
- Bölümdeki ve kurumdaki tüm öğretim üyeleriyle ilişkilerinizi geliştirin, her birinin olumlu yanlarını alın. Unutmayın ki, meslek hayatınızda çok değişik insanlarla çalışacaksınız, lisansüstü eğitim süreci iletişim becerilerinizi geliştirmek için çok iyi bir dönemdir
- Sadece akademik hayatta değil, endüstride, kamuda ve çalışabileceğiniz diğer alanlarda çalışmanıza imkân verecek beceriler geliştirin
- Lisansüstü eğitimin keyfini çıkarın, kendinizi tebrik edin

Öğrencilerimize İçten Çağrımız: Yapmayın!

- Olumsuz bakış açısına hapsedilmeyin
- Kendi kendinizi sabote etmeyin
- Aşırı hassas olmayın
- Mükemmeliyetçiliği bırakın, elinizden gelenin en iyisini yapmaya çalışın
- Ertelemeyin, dezorganize olmayın

- Deneyleriniz, çalışmalarınız iyi gitmediğinde sakin olun, derin bir nefes alarak yolunuza devam edin (unutmayın ki, işin doğası gereği her şey planlandığı gibi gitmeyebilir, bu sizin suçunuz değildir)
- Bilimi, araştırmayı, eğitimi ve günlük işleri hafife almayın

Bütün bunlara rağmen, lisansüstü eğitim boyunca öğrenciler çalışmalarında, projelerinde, ödevlerinde zorlanabilirler ya da diğer öğrencilerle, danışmanlarıyla ve bölümdeki eğitimcilerle bazı sorunlar yaşayabilirler ya da özel hayatlarında ailevi, maddi vb. sıkıntıları olabilir. Tüm bu olası zorluklar için elbette tek bir doğru yol ya da yanıt yoktur. Her öğrenci sorununa en uygun çözüm yöntemini kendi bulacaktır. Ama bunun için akranlarıyla ve danışmanı ile sorunları paylaşması, konuşması, rehberlik servisinden yararlanması, kurumundaki, üniversitesindeki kişisel gelişim eğitimlerine katılması önemlidir.

Öğrencilerimize İçten Çağrımız: Günlük Pratikte Son Sözler

- Önceliklerinizi belirleyin (*'Tezim en önemli önceliğim...'*)
- Ölçülebilir, zamanı belli hedefler koyun (*'Bu ay, Pazartesi ve Çarşamba günleri 9:00-11:00 arası tezimi yazacağım'*)
- Zamanınızı iyi kullanın (*'Sabah ilk geldiğimde, ortalık sakinken literatür okumalarımı yapacağım, mail'ler 10:00'a kadar bekleyebilir'*)
- Usta bir şekilde HAYIR demeyi öğrenin (*'Bugün seminer saatime yoğunlaşmam gerek, ama Cuma günü çalışmanın istatistiğine yardım edebilirim'*)
- Kendinize iyi bakın
 - Kompleks karbonhidratlar, sebzeler ve az yağlı protein
 - Daha az abur cubur, daha az kahve
 - Daha çok su, daha çok yeşil çay
 - Daha çok egzersiz ve spor
 - Daha iyi ve kaliteli uyku
- İyi bir hayat-iş dengesi kurun, ikisinden de ödün vermeyin

Yöneticiler-İdareciler

Geleceğin lisansüstü eğitimini yaratmak için eğitim verilen kurumun üst yönetiminin farkındalığı artmış olmalıdır. Lisansüstü eğitimin amacının sadece araştırmacılar yetiştirmek değil, aynı zamanda bu toplumun sorunlarını çözmeye katkı koyacak bireyler yetiştirmek olduğu unutulmamalıdır. Yöneticiler-idareciler, eğitimin önemini tüm ortamlarda vurgulamalı ve görünürlüğünü arttırmalıdır. Bu da yöneticilerin-idarecilerin eğitimin tüm paydaşlarını dinlemesi, ulusal ve uluslararası bağlantılar kurması, eğitimin ve araştırmanın gerektirdiği her çeşit kaynağı sağlaması ve sonuçları izlemesiyle olur.

Enstitüler

Lisansüstü eğitimin tüm yasal ve bürokratik işlemlerini yürüten enstitüler, aynı zamanda program-eğitici ve öğrenci sac ayağında yer almaktadırlar. Bu nedenle enstitü çalışanlarının da sistemin en önemli paydaşlarından biri olarak değişim sürecinde rolleri ve sorumlulukları vardır. Gelişime açık olmak, işlem ve bürokratik süreçlerde öğrencilere

ve eğitimcilere kolaylık sağlamak, birimlerin iyileşmesine katkıda bulunmak, paydaşlar arasında köprüler kurmak enstitülerin en önemli görevlerindedir. Elbette, enstitü idari personeli değişimlerden devamlı bilgilendirilmeli ve meslek içi eğitimleri almalıdır.

Enstitülerimiz Neleri Yapsın?

- Bünyelerinde eğitim-işbirliği vb. aktivitelerin zenginleştirilmesi
- Danışman ve öğrencilerin enstitü aidiyetlerinin artırılması (güçlü bir araştırma ve eğitim birimi olarak şekillenmesi)
- Danışmanlık eğitimlerinin artırılması
- Danışmanlık süreciyle ilgili farkındalığın artırılması
- Her öğrenci ve danışmanla ilgili izlenebilir bir sistem yaratılması (sınırdaki öğrencilere zamanında müdahale vb.)
- Enstitü birimlerinin lisansüstü eğitim verilen anabilim dallarını ziyaretleri, sorunların yerinde konuşulması
- Öğrencilerin dönem dönem yaşayabileceği olası tükenmişlik durumları ile baş edebilmesine yönelik gerekli bilgilendirmelerin yapılması

Destek Veren Kurumlar

Lisansüstü eğitime ve araştırmaya verilen destekler doktora eğitiminde yeni yaklaşımları özendirilmelidir. Öğrencilere verilen burslar dışında üniversitelerin BAP kapsamında verdiği desteklerde ya da TÜBİTAK'ın araştırma desteklerinde, kriterler öğrencilerin projelerde yer almasını arttıracak şekilde düzenlenmelidir.

Akreditasyon Kurumları

ORPHEUS gibi lisansüstü eğitimde etiketleme ya da akreditasyon yapan organizasyonlar aslında bu değişimin lokomotif rolünü de sürdürmektedirler. Düzenledikleri kongreler, verdikleri eğitimler farkındalık yaratmakla kalmayıp bu konuda standartların gelişmesine ve iyi örneklerin artmasına neden olmaktadır.

DANIŞMANIN ÖĞRENCİ İLE TANIŞMA VE ÇALIŞMA SÜRECİ

Lisansüstü eğitim sürecinde öğrenci ve danışmanın tanışma aşaması çok önemlidir. Lisansüstü eğitime başlayan öğrenci ve öğretim üyesi lisans döneminden de tanışıyor olabilirler. Ancak bu tanışıklık lisansüstü eğitim sürecinde yeterli olmayacaktır. Çünkü öğrencinin de öğretim üyesinin de rolleri değişmiştir. Değişen roller bu dönemde yetişkin öğrenme ilkelerinin de geçerli olduğu farklı, dinamik bir yaşantıyı beraberinde getirecektir.

Bu bölümde danışman ve öğrencinin lisansüstü eğitim sürecinde tanışmasını ve eğitim boyunca verimli bir şekilde birlikte çalışmasına ilişkin pratik bilgiler verilecektir. Bu bilgiler aynı zamanda iyi bir danışmanlık hizmetinin verilmesinde de anahtar konulardır.

Danışmanla Tanışma

Lisansüstü eğitimin başlangıcından itibaren danışman mutlaka öğrenciye özel bir tanışma toplantısı yapmalıdır. Danışman-öğrenci tanışma toplantısında kısaca aşağıdaki konulara dikkat edilmesi beklenmektedir.

- Öğrenci ile tanışma rastgele bir ortamda yapılmamalı, tanışma ortamı sessiz, öğrenci ile teke tek görüşmeye olanak sağlayacak bir ortam olmalıdır.
- Tanışma toplantısı bir saati geçmeyen bir sürede gerçekleştirilmeli, toplantının içeriği danışman tarafından yazılı olarak hazırlanmalı ve öğrenci ile toplantı anında paylaşılmalıdır.
- Tanışmada öğrenciye eğitim kurumu ve kayıtlı olduğu lisansüstü eğitim programı tanıtılmalıdır. Ayrıca eğitimle ilgili kritik zamanlar bilgisi, öğrenci sorumlulukları, danışmanla görüşmesinin önemi konuları da vurgulanmalıdır.
- Öğrencinin yetişkin öğrenen olduğu dikkate alınarak tanışma toplantısında lisansüstü eğitimden beklentisi, öğrenme gereksinimleri belirlenmeli ve kariyer planlarının bu eğitimle karşılaşma durumu hakkında bilgi verilmelidir.

Unutmayalım ki!

Öğrencinin kendini özel hissettiği, olumlu ortamda gerçekleşen bir tanışma danışman-öğrenci iletişiminin temelini oluşturur.

Tanışma toplantısının içeriğinin belirlenmesi öğrenciye ve danışmana zaman kazandırır.

Tanışma toplantısında öğrencinin öğrenme gereksinimlerini ve kariyer planlarını konuşmak eğitimden beklentileri şekillendirir.

Rehberli öğrenme sürecinde danışmanla düzenli görüşme önemlidir.

- Kent - kurum dışından gelen öğrencinin öğrenme ortamına uyumu konusundaki durumu da yoklanmalı ve gerekirse destek önerileri sunulabilmelidir.
- Öğrenci ve danışman tanışma toplantısında düzenli görüşme için zaman belirlemeli ve birlikte çalışmanın biçimine karar vermelidir.

Danışmanla Düzenli Görüşme Sıklığı ve Randevulaşma

Lisansüstü eğitimde danışman ve öğrencinin eğitim öğretim yılı boyunca düzenli olarak görüşmeleri beklenmektedir. Danışman lisansüstü eğitimde tam zamanlı olarak çalışan öğrencileri dâhil olmak üzere öğrencileri ile düzenli görüşme için zaman ayırmalıdır. Lisansüstü eğitimin rehberli öğrenme süreci olduğu dikkate alındığında düzenli görüşmenin önemi ortaya çıkmaktadır. Danışman ve öğrenciye uygun bir görüşme sıklığı belirlenmelidir. Bir danışmanın bir sömestr boyunca öğrencisi ile en az beş kez görüşme yapması beklenmektedir. Danışman öğretim üyesi öğrenci ile gelişigüzel zamanlarda, plansız içerikle görüşme yapmamalıdır. Bu nedenle öğretim üyesi eğitim öğretim dönemi başından itibaren görüşmeler için randevu takvimini belirlemelidir. Bu durum öğrencinin zaman planlamasını yapması açısından da önemlidir.

Danışmanla Düzenli Görüşme İçeriği

Danışmanın öğrencisi ile yapacağı düzenli görüşmelerin içeriğini planlaması hem kendine zaman kazandıracak hem de öğrenciyi süreç içinde izleme olanağı sunacaktır. Danışman öğrenci ile görüşme süresini kabaca üç bölümde planlayabilir. Birinci bölüm güne başlama sohbetinin yapıldığı bir tür toplantıya ısınma amacı taşımaktadır. İkinci bölümünde ise geçen hafta hedeflenen durumlar ve bunların gerçekleştirilme durumları ortaya konmalıdır. Böylece öğrenci de çalışma ve toplantıya hazırlanma disiplini gelişecektir. Üçüncü bölümde ise bu haftadan gelecek haftaya aktarılan hedeflerin gözden geçirilmesi ve bir anlamda öğrenciye bir sonraki toplantıya hazırlanması için hedef verilmelidir. Bu şekilde planlanan bir danışman-öğrenci görüşmesi ile öğrencinin ilk tanışmada saptanan öğrenme gereksinimlerini izlemek mümkün olabilir. Düzenli olmayan danışman-öğrenci etkileşimlerinde hedeflerin gerçekleşme durumu ve öğrencinin kazanımları

Dikkat!

Öğrenci ile koridorda ayaküstü yapılan konuşma danışman-öğrenci görüşmesi değildir!

İçeriği planlanmamış danışman-öğrenci görüşmesi etkin olamaz, izlenemez.

Yetişkin öğrenenlerin öğrenme gereksinimlerinin dikkate alınması eğitimin etkinliği bakımından önemlidir.

Yetişkin öğrenenler kendilerine özel zaman ayrılmasını isterler.

Danışman-öğrenci görüşmelerinin toplantı tutanağının yazılması öğrenci ve öğretim üyesini hafızaya dayalı hatalardan koruyan bir mekanizmadır.

değerlendirilemez. Ayrıca bu durum danışman öğretim üyesini de olumsuz etkiler ve sürece hâkim olamaz.

Danışman öğrenci görüşmelerinin düzenli yapılması kadar içeriğin de beklentilere yanıt verecek biçimde organize edilmesi gereklidir. Lisansüstü eğitimde danışman-öğrenci görüşmelerinde öncelikle öğrencilerin beklediği içerik şunlardır;

- Birlikte okuma, eleştirel değerlendirme
- Literatür tarama
- Akademik yazı yazma deneyimi
- İstatistik çalışma
- Laboratuvar çalışması, sonuçların yorumlanması
- Kongreye hazırlık
- Sunum becerileri
- Araştırma-proje planlama
- Seminer / tez konusu bulma
- Tez yazma
- Ailevi-özel konular

Öğrencilerle yapılan bir araştırmada danışman öğrenci görüşmelerinde içeriğin seminer-tez konusu belirleme, literatür tarama ve kongreye hazırlık yapma başlıklarında ağırlık kazandığı, öğrencilerin danışmanları ile yaptıkları görüşmelerde en az karşılanan gereksinimlerinin "akademik yazı yazma deneyimi kazanma" ve "istatistik öğrenme" olduğu saptanmıştır. Bu konuların danışman öğrenci görüşmelerinde dikkate alınması önem taşımaktadır.

Danışmanla Düzenli Görüşmenin Yeri, Süresi ve İçeriğin Arşivlenmesi

Lisansüstü eğitimdeki öğrencilerin yetişkin öğrenenler olduğu dikkate alınmalı ve danışman-öğrenci görüşmeleri için sessiz, sakin bir ortamda görüşmeler gerçekleştirilmelidir. Randevulaşmanın fonksiyonu da burada kendini göstermektedir. Görüşme zamanının tamamı öğrenci için kullanılmalıdır. Zamanın farklı işler için harcanmasına izin verilmemelidir. Görüşme genellikle bir saatlik bir zaman dilimini kapsamalı ve bu süre yukarıda örneği verildiği gibi içerik bakımından planlanmalıdır. Danışman ve öğrenci ilk tanıştıkları andan itibaren eğitim sürecinin sonuna kadar yaptıkları görüşmelerin içerik, karar ve hedeflerini yazılı olarak arşivlemelidir. Bunun için Google Drive, One Drive, Dropbox vb. bulut depolama alanları her an danışman ve öğrenci tarafından erişilebilecek ortamlarda açılacak olan dosyaya yazma bir öneri olabilir. Görüşmelerin arşivlenmesinin zaman zaman yaşanan hukuki durumlarda da kanıt niteliği taşıdığı ve öğretim üyesinin çalışmasının bir ürünü olarak değerlendirildiği ve hafızaya dayalı durumlardan korunmaya yaradığı unutulmamalıdır.

Özetle; lisansüstü eğitimde bir öğrenciye danışman olarak atandığı/seçildiği andan itibaren kendisi ve öğrenci için farklı rollerin tanımlandığı yeni bir öğrenme yaşantısı başlar. Bu yaşantıda danışman öğretim üyesinin öğrenciyi tanıma, rehberlik etme görevi vardır. Bu sorumlulukları yerine getirirken mevcut yasal düzenlemeler dışında yukarıda ifade edilen hususlar da yardımcı olacaktır. Her yeni öğrencinin danışman için yeni bir öğrenme deneyimi başlattığı göz ardı edilmemelidir.

Örnek Olgu

Doğan bey danışmanı olduğu doktora öğrencisi Özge ile yaptığı bir toplantı ile tanıştı. Karşılıklı beklentilerini paylaştılar ve her Çarşamba sabah 09.00-10.00 arasında görüşmeye karar verdiler.

Doğan bey öğretim üyeliğine ilk başladığında öğrenci ile düzenli-sık aralıklarla görüşmenin anlamsız olduğunu düşünür, hatta bunu bir zaman kaybı olarak algıladı. Ancak zaman içinde her bir öğrencinin kendine has bir öğrenme, çalışma ve verimini gösterme biçimi olduğunu fark etti. Öğrenciler arası farklılıkların danışmanlık sürecinde olumsuzluk olarak yansımaması için bulduğu çözüm çok akılcıydı. Öğrencisi için ayırdığı danışmanlık zamanını yapılandırdı, böylece öğrencinin ve kendisinin zamanı etkin kullanmasını sağladı.

Özge için de benzer bir planlama yaptı. Planlamasında tanışma toplantısında Özgeyi tanımaya ve eğitimden beklentilerini anlamaya yönelik soruları çok işine yaramıştı. Yaptığı plana göre Özge ile görüşmesi şu başlıklardan oluşacaktı;

- 10 dk. Güne başlama sohbeti
- 20 dk. Geçen hafta ne yaşandı? (derslere uyum, öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar, ileride çalışmak istediği konu hakkında yaptığı araştırmaların aktarımı)
- 20 dk. Bu haftanın akademik hedefi nedir? (araştırma planlama, eleştirel okuma, seminer konusu belirleme vb.)
- 10 dk. Gelecek haftaya aktarılacak akademik hedefler nelerdir? (seminer konusuna yönelik literatür tarama, kavramsal çerçeve hazırlama, yapılan laboratuvar sonuçları hakkında bilgi aktarma vb.)
- Toplantının tutanak altına alınması.

Haftalık toplantılarda Doğan Bey, Özge ile Google Drive aracılığı ile bir dosya paylaşmış ve bir toplantı tutanağı yazmaya başlamışlardı. Doğan Bey böylece haftalık olarak yaptıkları konuşmaların ve hedeflerin kayıt altına alınmasını ve zaman içinde toplantı hedeflerinin izlenmesini amaçlamıştı.

Zaman içinde Özge'nin öğrenme gereksinimlerine göre Doğan Bey haftalık toplantının zaman ve içerik planlamasında değişiklikler yaptı.

Özge ders dönemini bitirdiğinde Doğan Bey ile her Çarşamba yaptığı toplantılar sayesinde akademik hedefler doğrultusunda belirli bir disiplin edinmiş, akademik okuma ve yazma deneyimi kazanmış ve tez konusuna karar vermişti. Toplantı tutanaklarına geri dönüp baktığında son iki yıldır geçirdiği öğrenme deneyimini daha iyi değerlendirebiliyordu.

Kendimizi Değerlendirelim!

Danışmanı olduğum;	Evet	Hayır
Öğrenciye özel tanışma toplantısı yaparım		
Öğrenci ile yaptığım tanışma toplantısının içeriği aklımdadır, yazmam		
Öğrenci ile düzenli sıklıkta görüşme yaparım		
Öğrenci ile yaptığım toplantılarda konuştuklarımız aklımda, unutmam		
Öğrenci ile yaptığım görüşmeler kendimi de özel hissettirir		
Öğrenci ile bilmediğim konuda konuşmam, çalışma yapmam		
Öğrencinin benden ve eğitimden beklentilerini izlerim		
Öğrencilere zaman kullanımı ve akademik bakımdan örnek olurum		
Örnek olgudaki Doğan Bey'den farklı olan danışmanlık stratejilerim şunlardır; a. b. c.		

LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE BURS OLANAKLARI

Lisansüstü Eğitimde Burs Olanakları

Lisansüstü eğitim süresince öğrencilere burs sağlayan kurumlar ve burs seçeneklerine yönelik örnekler aşağıda listelenmiştir. Burs olanakları ile ilgili ayrıntılı bilgi ve başvuru koşullarına verilen internet adresi bağlantılarından ulaşılabilir.

1. Yüksek Öğretim Kurulu

a. Mevlana Değişim Programı (<https://mevlana.yok.gov.tr/>)

Bütün dünyadaki yükseköğretim kurumlarını kapsayan değişim programı öğrenci ve öğretim elemanı değişimini öngören bir programdır. Öğrenciler en az 1 en fazla 2 yarıyıl eğitim için; öğretim elemanları ise en az 1 hafta en fazla 3 ay yükseköğretim kurumlarında ders vermek üzere değişim programından faydalanabilirler.

b. Farabi Değişim Programı (<https://farabi.yok.gov.tr/>)

Öğrenci ve öğretim üyelerinin bir veya iki yarıyıl süresince kendi kurumlarının dışında yurt içindeki yükseköğretim kurumunda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmeleri amaçlanmaktadır.

c. 100/2000 YÖK Doktora Bursları (<https://yuzukibinbursu.yok.gov.tr/>)

Ülkemiz için öncelikli alanlarda doktoralı insan kaynağına olan ihtiyacını karşılamak üzere, devlet üniversitelerindeki doktora programlarında öğrenim gören öğrencileri desteklemek için verilen bir doktora burs programıdır.

100/2000 YÖK Doktora Bursları aşağıdaki alanlarda verilmektedir:

- 1) Fen ve Mühendislik Bilimleri
- 2) Sosyal Bilimler
- 3) Sağlık
- 4) Mimarlık ve Tasarım

d. Yurtdışı Araştırma Bursları (YUDAP) <https://yudab.yok.gov.tr/>

Devlet yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan ve YÖK tarafından belirlenen öncelikli alanlarda doktora tez aşamasındaki araştırma görevlilerinin en az 6 ay veya en fazla bir yıl süreyle yurtdışına burslu ve yol giderleri karşılanarak gönderilmesine ilişkin verilen burs programıdır.

2. TÜBİTAK

a. Eğitim Burs Programları

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/egitim-burs-programlari/icerik-tanitim-materyalleri>

1. 2211- Yurtiçi Lisansüstü Burs Programı

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/egitim-burs-programlari/icerik-2211-yurt-ici-lisansustu-burs-programi>

A. Yüksek Lisans Burs Programları

2210/A Genel Yurtiçi Yüksek Lisans Burs Programı

Tezli yüksek lisans öğrenimi yapan öğrencileri 24 ay süresince destekleyen bir burs programıdır.

2210/B Yurtiçi Sosyal Bilimlere Geçiş Yüksek Lisans Burs Programı

Lisans eğitimini Doğa Bilimleri, Mühendislik ve Teknoloji Bilimleri, Tıbbi Bilimler ile Tarımsal Bilimlerde yapan öğrencilerin sosyal ve beşeri bilimler alanında tezli yüksek lisans öğrenimi yapmalarını teşvik etmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimler alanına geçişine katkı sağlayan bir burs programıdır.

2210/C Yurtiçi Öncelikli Alanlar Yüksek Lisans Burs Programı

Tezini öncelikli alanlarda yapan yüksek lisans öğrencilerini 12 ay süresince destekleyen bir burs programıdır.

2210/D Yurtiçi Sanayiye Yönelik Yüksek Lisans Burs Programı

Yüksek lisans tezini sanayiye yönelik alanlarda yapan öğrencilere 12 ay süresince destek sağlayan bir burs programıdır.

2210/E Doğrudan Yurtiçi Yüksek Lisans Burs Programı

Lisans eğitimleri sırasında BİDEB bursiyeri olup da mezuniyeti takip eden dönemde tezli yüksek lisans öğrenimine başlayan öğrencilere 24 ay süresince destek sağlayan bir burs programıdır.

Doktora Burs Programları

2211/A Genel Yurtiçi Doktora Burs Programı

Bütünleşik doktora yapan öğrencileri 60 ay veya tezli yüksek lisans sonrası doktora öğrenimi gören öğrencileri 48 ay süresince destekleyen bir programdır.

2211/B Yurtiçi Sosyal Bilimlere Geçiş Doktora Burs Programı

Lisans eğitimini Doğa Bilimleri, Mühendislik ve Teknoloji Bilimleri, Tıbbi Bilimler ile Tarımsal Bilimlerde yapan öğrencilerin sosyal ve beşeri bilimler alanında bütünleşik doktora (60 ay) /tezli yüksek lisans sonrası doktora öğrenimi (48 ay) yapmalarını teşvik etmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimler alanına geçişine destek sağlayan bir burs programıdır.

2211/C Yurtiçi Öncelikli Alanlar Doktora Burs Programı

Tezini öncelikli alanlarda yapan bütünleşik doktora veya tezli yüksek lisans sonrası doktora öğrenimi gören öğrencileri 36 ay süresince destekleyen bir burs programıdır.

2211/E Doğrudan Yurtiçi Doktora Burs Programı

Tezli yüksek lisans sonrası doktora öğrenimi için 48 ay, bütünlük doktora öğrenimi için ise 60 ay öğrencilere destek sağlayan bir burs programıdır.

2213-A Yurt Dışı Doktora Burs Programı

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/egitim-burs-programlari/icerik-2213-a-yurt-disi-doktora-burs-programi>

Öncelikli alanlar ve/veya Bilim Kurulu tarafından belirlenen alan ve konularda doktora öğrenimi yapmayı amaçlayan adayların başvurabileceği bir burs programıdır. Burs başvuracak kişinin lisans son sınıfa geçmiş/lisans öğrenimini tamamlamış/bir lisansüstü programına kayıtlı ya da bir yüksek lisans programını tamamlamış olması gerekmektedir. Bursiyerlere yol, aylık yaşam gideri, öğrenim harçları, sağlık sigortası desteği verilir.

2213-B Yurt Dışı Müşterek Doktora Burs Programı

Türkiye'de bir doktora veya tıpta/dış hekimliğinde uzmanlık programına kayıtlı öğrencilerin yurtdışındaki üniversitelerde ortak doktora protokolleri kapsamında yapacakları doktora eğitimleri/çalışmaları için 24 ayı aşmamak koşuluyla sağlanan bir destek programıdır.

2244- Sanayi Doktora Programı

Ülkemizin 2023 yılı öncelikli alan hedefleri kapsamında, özel sektörde daha fazla doktoralı araştırmacı istihdam edilmesini sağlamak amacıyla, doktora öğrencilerine yönelik burs ve özel sektöre yönelik istihdam desteği verilmektedir.

b. Araştırma Burs Programları

2214-A Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Burs Programları

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/arastirma-burs-programlari/icerik-2214-a-yurt-disi-doktora-sirasi-arastirma-burs-programi>

Doktora yeterlik sınavını geçmiş ve tez önerisi kabul edilmiş doktora öğrencileri ile Tıbbi Bilimlerde uzmanlık öğrencilerine, tezleriyle ilgili araştırmalarını yurtdışında yapmalarını sağlamak için en fazla 12 ay süresince destek veren burs programıdır.

c. Uluslararası Burslar

1. Asya Pasifik Uzay İşbirliği Örgütü (APSCO) Bursları

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/uluslararasi-burslar/icerik-apsco-asya-pasifik-uzay-isbirligi-orgutu-burslari>

2. Avrupa Moleküler Biyoloji Örgütü (EMBO) Destekleri

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/uluslararasi-burslar/icerik-embo-avrupa-molekuler-biyoloji-orgutu-destekleri>

3. Gelişmekte olan Dünya için Bilimler Akademisi (TWAS) Bursları

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/uluslararasi-burslar/icerik-twas-gelismekte-olan-dunya-icin-bilimler-akademisi-burslari>

4. NAM S&T Centre Bursları

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/uluslararasi-burslar/icerik-nam-st-centre-burslari>

5. Uluslararası Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Araştırma Merkezi (ICGEB) Bursları

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/burslar/lisansustu/uluslararasi-burslar/icerik-icgeb-uluslararasi-gen-muhendisligi-ve-biyoteknoloji-ars-mer-burslari>

3. Milli Eğitim Bakanlığı

a. Türk Öğrencilere Yabancı Hükümetlerce Verilen Devlet Bursları

<http://abdigm.meb.gov.tr/www/yabanci-hukumet-burslari/icerik/246>

Yabancı Hükümet Bursları, ikili anlaşmalar çerçevesince yabancı hükümetler tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına araştırma, lisans, yüksek lisans, doktora ve dil kursu alanlarında verilmektedir.

b. Türk Öğrencilere Yabancı Hükümetlerce Verilen Özel Burslar

<http://abdigm.meb.gov.tr/www/yabanci-hukumet-ozel-burslari/icerik/78>

Kişiler kendi imkanlarıyla, ilgili ülke veya üniversitenin şartlarına göre başvuruda bulunabilirler. Adayların eğitim sonrası denklik bilgileri konusunda Yüksek Öğrenim Kurumundan bilgi edinmeleri gerekmektedir.

4. Türk Eğitim Vakfı (TEV)

a. Yurtiçi Burslar <http://www.tev.org.tr/burslarimiz/detay/Yurt-Ici-Burslarimiz/43/39/0>

Yüksek lisans ve doktora öğrencilerine Ekim-Haziran ayları arasında 9 ay süreyle destek sağlayan bir programdır.

b. Yurtdışı Burslar <http://www.tev.org.tr/burslarimiz/detay/Yurt-Disi-Burslarimiz/49/46/0>

1. TEV, ABD ve Batı Avrupa bursları
2. TEV-DAAD Almanya bursları
3. TEV-Fransa Büyükelçiliği Fransa bursları
4. TEV-Garring Vakfı Danimarka bursları
5. TEV-IE Business School İspanya bursları
6. TEV-Japonya bursları
7. TEV-Dr. Orhan Birman tıp bursları
8. TEV-SINGA, Singapur'da Karşılıksız Doktora bursları

5. FULLBRIGHT

<https://fulbright.org.tr/turk-vatandaslarina-verilen-burslar>

Türkiye Fulbright Eğitim Komisyonu (Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri Kültürel Mübadele Komisyonu) tarafından Türk ve Amerikalı üniversite mezunlarını, akademisyenleri, sanatçıları ve kamu görevlilerini eğitim, yaşam ve seyahat masraflarının karşılandığı bir burs programıdır.

- a. Yüksek Lisans Bursu
- b. Doktora Bursu
- c. Prof. Dr. Aziz Sançar Doktora Bursu
- d. Doktora Tezi Araştırma Bursu

6. TEMA VAKFI TURAN DEMİRASLAN LİSANSÜSTÜ BURS PROGRAMI

http://www.tema.org.tr/web_14966-2_1/neuralnetwork.aspx?type=184

Yüksek lisans ve doktora öğrencilerine 12 ay süreyle eğitim desteği sağlanmasının yanı sıra doğa koruma ve sivil toplum ile ilgili alanlarda bilimsel çalışmaların teşvik edilmesi de amaçlanmaktadır.

TEZ PROJESİ HAZIRLAMA SÜRECİNDE DANIŞMAN VE ÖĞRENCİNİN ROLLERİ

Bir yüksek lisans/doktora öğrencisini proje yazma konusunda teşvik edici ilk neden tez çalışmasını yapacak kimyasal ve sarf malzemesinin temin edilmesidir. Bununla birlikte projelerden öğrencilere aylık burs sağlanabilmesi, özellikle araştırma görevlisi kadrolarının az olması nedeniyle öğrenciler için proje yazmayı desteklemenin ardındaki en önemli itici güç olmaktadır. Bununla birlikte projede elde ettikleri verileri paylaşabilecekleri ulusal/uluslararası kongrelere katılım desteğinin de projelerden sağlanabilmesi öğrencileri proje yazmaya özendiren nedenler arasında sayılabilir. Akademik kariyer düşünen öğrenciler için ileri aşamalarda kadroya atanma ve yükseltmelerde yer alınan ulusal/uluslararası projelerin önemli bir parametre olması da öğrencileri proje yazma konusunda özendiren bir gerçektir.

Tüm bu kazanç ve fırsatların danışman tarafından öğrencilerle paylaşılması öğrencileri proje yazmak konusunda özendirecektir.

Tez Çalışmalarının Projelendirilmesinin Avantajları

Yukarıda da belirtildiği gibi bir öğrencinin tez çalışmasının projelendirilmesi kendisine pek çok avantaj sağlayacaktır. Bunları maddeler halinde yeniden özetleyecek olursak:

- 1) Araştırma görevlisi kadrosu olmadığı durumlarda aylık gelir temin edilebilecek ve eğitim döneminde (ve hatta doktora sonrası araştırmacı bursu ile eğitim sonrasında da) aileden destek alınma zorunluluğu ortadan kalkacaktır.
- 2) Akademik kariyerde proje deneyimine sahip olunmasının önemi giderek artmaktadır. Tez çalışması sırasında danışmanın yürütücülüğü ve önderliğinde proje yazım ve yürütülüşüne katılmış olan öğrencilerin ileride kendilerinin proje yazması, alması ve yürütmesi çok daha kolay olmaktadır.
- 3) Bir projede yer almış olmak akademik kariyer dışındaki iş hayatında da ekip çalışması beceri ve deneyimi kazandırması bakımından önemli olmaktadır.
- 4) Tez çalışmalarından elde edilen verilerin ulusal/uluslararası kongrelerde sözlü/poster sunumu şeklinde paylaşılması öğrencinin akademik kariyeri açısından tartışmasız öneme sahiptir. Günümüzde kongre katılım giderlerinin projelerde bu amaçla ayrılmış bütçe kalemlerinden karşılanması söz konusu katılımları mümkün kılmaktadır.

Tez Araştırma Projelerinde Danışmanın Rolü Ne Olabilir?

Proje yazımında danışmanın en önemli görevi konu için uygun proje kaynağını ve türünü belirlemek, kendi uzmanlığı, bilgi ve deneyimi çerçevesinde öncelikli alanları da

göz önünde bulundurarak yenilik içeren bir proje konusu, hipotez, araştırma sorusu ortaya koyabilmektir. Bununla birlikte danışman öğrencisini, bu konuyu nasıl belirlediği, literatürde yer alan hangi bilgilerden ne şekilde faydalanarak hangi bilgilerin eksik olduğunu fark ettiği konularında bilgilendirmelidir. Böylece öğrenci hipotezi, nasıl ortaya çıktığını ve bu hipotezi hangi yöntem/deney tasarımı ile doğrulayacakları/yanlışlayacakları konusunda fikir sahibi olacak ve akıl yürütme, literatürde ilgili teorik ve pratik makaleleri araştırarak toplama konusunda danışmanına yardımcı olabilecektir.

Öğrenci Projenin Hangi Aşamalarında Yer Alabilir/Almalıdır?

Öğrenciler yüksek lisans ya da doktora öğrencisi oluşlarına bağlı olarak projelerde farklı aşamalarda yer alabilir. Yüksek lisans öğrencisi henüz bilimsel bir hipotez oluşturma, literatür tarama/okuma/yorumlama konularını yeni öğreniyor olduğu için onda projenin kaynaklarının derlenmesi ve formata uygun olarak düzenlenmesinde, proje bütçesini oluşturan malzemeler için firmalardan fiyat alınması, bütçe hesaplarının yapılması gibi teknik destekler alınabilecektir. Yüksek lisansını tamamlamış ve doktora başlamış bir öğrenci ise bir tez yazma deneyimi geçirdiği için danışman öğretim üyesinin belirlediği hipotez çerçevesinde (ki zaman zaman yüksek lisans tezi sırasında edindiği bilgi ve deneyimlerle o alanda literatürde doldurulması gerektiğini fark ettiği bir bilgi boşluğu ya da ulusal/evrensel bir ihtiyaca dönük bir keşif fikrinin olması ile danışman öğretim üyesi ile birlikte hipotezin oluşturulmasında da katkı sağlayabilecektir) literatür tarama, okuma ve yorumlayarak özetleme, materyal metot yazımı ve bütçenin oluşturulması konusunda da proje yazımına katılabilecektir.

Öğrencinin Projeden Gelir Elde Etme Durumu

Avrupa ve Amerika Birleşik Devletlerinde uzun yıllardır yürütülmekte olan projelerden öğrencilere gelir sağlama yaklaşımı 2000'li yıllarda TÜBİTAK tarafından da uygulanmaya başlandı. TÜBİTAK tarafından desteklenmeye hak kazanan projelerde yüksek lisans/doktora öğrencileri ve hatta son yıllarda doktora sonrası araştırmacı statüsünde gençler projede "bursiyer" olarak yer alabilmekte ve bu şekilde projeden aylık maaş sağlayabilmektedirler. Bu bursların miktarı öğrencinin herhangi başka bir yerde çalışıp çalışmama durumuna göre değişiklik gösterebilmektedir.

DANIŞMANLIKTA BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında ve özellikle de eğitim kurumlarının yapı ve işlevlerinde çeşitli değişimlere neden olmaktadır. Toplumsal dinamikler, eğitim kurumlarının teknolojiyi kullanabilen ve hatta teknolojiyi kendi alanlarına yordayabilen bireyleri yetiştirmesini beklemektedir. Bu beklenti sadece teknoloji kullanımını öğretmeyi değil onları aynı zamanda öğretim etkinliklerinde kullanmayı da kapsamaktadır. Geliştirilen yeni teknolojiler öğrencileri, eğiticileri ve öğrenme ortamlarını bu bağlamda olumlu etkilemektedir. Bu etki lisansüstü eğitimde önemli bir yeri olan danışman-öğrenci etkileşiminde de belirgin bir biçimde görülebilmektedir.

Lisansüstü eğitimin ders dönemi sonrası yürütülen tez çalışması, özgün bir araştırma tasarlama, uygulama ve raporlama süreçlerinden oluşmaktadır. Bu sürecin ana unsurları ise araştırma eğitimi süreci izlemeyi yürüten danışman ve araştırma sürecini yürüten öğrencidir. Bu iki unsurun araştırmanın konusunun belirlenmesinden, araştırmanın yönteminin ne olacağına, verilerin nasıl toplanacağından, nasıl analiz edileceğine ve test edilen hipotezlerin bulgularının nasıl raporlanacağına dair birçok noktayı eşgüdümlü bir biçimde yürütebilmelerinin yolu, dinamik ve verimli bir akademik iletişim ve etkileşim kurabilmelerinden geçmektedir.

Bir danışmanın öğrencisiyle bilgi ve iletişim teknolojileri araçları aracılığıyla etkileşim kurması, onu bir birey ve potansiyel bir meslektaş olarak gördüğünü hissettirmesine, karşılıklı güven duygusunun inşa edilmesine ve dolayısıyla öğrencinin danışmanına karşı daha açık bir iletişim kullanabilmesine olanak sağlamaktadır. Bu araçlar fiziksel koşulları sık

görülmeye uygun olmayan ya da danışman tarafından eğitim ve uygulama süreçlerinin izlemi uygun olmayan öğrencilere daha fazla etkin zaman ayrılabilmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, ortak literatür havuzları, paylaşımlı takvimler, mobil destekli proje yönetim araçları, ortak çalışma belgeleri kullanımıyla öğrencinin kendini "yalnız" hissetmesinin önüne geçerek araştırma sürecinde yaşayabileceği bu ve benzeri kaygıları ortadan kaldıracaktır.

Günümüzde danışman-öğrenci etkileşimini, ortaya konan bilimsel ürünün niteliği, öğrencinin akademik becerilerin gelişimi ve bileşenler arasında kurulan sosyal, mesleki

Unutmayalım ki!

Danışman ve öğrenci arasındaki akademik etkileşim, bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu olanaklar sayesinde kolaylıkla dinamik ve verimli hale getirilebilir!

ve akademik iletişimini azami verimliğe taşıyabilecek birçok bilgi ve iletişim teknolojileri bulunmaktadır.

Eş Zamanlı İletişim Araçları

Lisansüstü eğitim, örgün lisans eğitiminden farklı olarak öğrencilerin aktif iş yaşantılarıyla eşzamanlı yürüttükleri bir öğrenme sürecidir. Öğrencinin çalışma hayatı yanı sıra farklı şehirlerde sürdürdüğü yaşantısının da lisansüstü eğitim verimliliğini etkilediği söylenebilir. Bu tip eğitsel verimlilik düşürücü durumların ortadan kaldırılması için özellikle danışman-öğrenci etkileşiminin üst düzeye çıktığı tez önerisi hazırlama, tez çalışması buluşmaları gibi evrelerde, eş zamanlı iletişim araçları kullanılması mümkündür. Aynı zamanda tez çalışmasının şehir ya da ülke dışında ikamet eden öğretim üyelerince zenginleştirilmesi için maliyet azaltıcı bir unsur olarak bu iletişim araçları kullanılabilir.

Eş zamanlı iletişim araçları, kişilerin aynı zaman diliminde farklı yerlerde olduğu durumlarda kullanılan iletişim araçlarıdır. Örneğin, Skype for Business, Hangouts Meet, Adobe Connect, Cisco WebEx, TeamViewer vb. yazılımlar, görüntülü ve/veya sesli konferans konusunda en yaygın kullanılan yazılımlardır. Aslına bakılırsa tüm bu yazılımlar, kişilerin farklı mekândayken aynı mekândaymışçasına etkileşimlerine olanak tanıyan zenginleştirilmiş web konferans yazılımları halini almıştır. Örneğin, tümüyle eş zamanlı olarak masaüstü paylaşımı, dosya paylaşımı, toplantı planlama, ajanda oluşturma, beyaz tahta, yüz ve ses tanıma, konuşanın sesine odaklanma vb. nitelikler bu tür yazılımların verimlilik arttıran özellikleri olarak ön plana çıkmaktadır.

Bulut Depolama Araçları ile Doküman Paylaşımı

Bulut bilişim kısaca sunucu, veri depolama, ağ, yazılım vb. bilgi işlem hizmetlerinin internet üzerinden sağlanması anlamına gelir. Bulut depolama ise dijital verilerin mantıksal havuzlarda depolandığı bir veri depolama modelidir. Bulut depolama araçlarının kişisel kullanımda en bilinen örnekleri Google Drive, Dropbox, One Drive ve Amazon Drive olarak ön plana çıkmaktadır.

Lisansüstü eğitimde danışman-öğrenci arasında ortaya çıkan fiziksel uzaklıklar, doküman paylaşımını, işbirlikli çalışmayı ve araştırma sürecini izlemeyi zorlaştırabilmektedir. Bu altyapıların lisansüstü eğitim bağlamında işe yarayacak en önemli özellikleri, danışman ve öğrencinin ortak erişimli klasörler yardımıyla bilgi, belge, veri seti, tez dokümanı vb. materyallere eş zamanlı erişilebilmesi ve Word, Excel vb. türdeki dokümanlar üzerinde farklı mekanlarda hem senkron hem asenkron olarak çalışılabilmesidir. Örneğin, işi nedeniyle danışmanı ile sık görüşemeyen bir öğrenci tez önerisi hazırlama sürecinde ortaya koyduğu çalışmasını dilediği zaman ortak klasörde danışmanına sunabilir ve danışmanı öneriye ilişkin geribildirimlerini aynı metin üzerinde öğrencisine verebilir.

Mendeley Group Works ile Ortak Literatür Çalışması

Mendeley, atıf yapma, kaynak gösterme, arşivlenen literatürün künye bilgilerini dizinleme ve arşivlenen dokümanları okuma, notlar alma vb. özellikleri bakımından tez de dâhil olmak üzere tüm araştırma raporlarının yazım süreçlerinde araştırmacılara büyük kolaylıklar sağlayan bir yazılımdır. Bu bağlamdan bakıldığında Mendeley, akademik literatüre özgü bir bulut depolama servisi olarak karşımıza çıkmakta ve hem bireysel hem de ortak çalışma gruplarına akademik perspektifte web çözümleri sunmaktadır.

Mendeley, araştırma grupları için ortak literatür tarama çalışmalarında da kullanılabilir. Mendeley üzerinde oluşturulan çalışma grubuna atılan bir makale, gruba dâhil olan tüm üyeler tarafından indirebilir, okunabilir, üzerine notlar alınabilir, renkli olarak vurgulanabilir. Not yazma ve kişiye özgü renkli vurgulama özelliği sayesinde çalışma grubunun dikkatinin makalenin belirli bir bölümüne çekilebilmesine olanak tanır. Bu özellik lisansüstü eğitimde, tez çalışması sürecinde danışmanın önemli bulunduğu kaynakları öğrenciyle paylaşması, üzerinde beraber çalışılabilmesi, öğrencinin tez ile ilgili takip ettiği literatürü danışmanıyla paylaşması veya kaynaklara ilişkin geribildirim alması şeklinde kullanılabilir.

Turnitin ile Alıntılama ve Yayın Etiği Çalışmaları

Lisansüstü eğitimde tez çalışmalarının raporlanması sırasında ortaya çıkan intihallerin tespiti ve giderilmesi amacıyla kurumlar bir süredir çeşitli benzeşim tespit yazılımları kullanmaktadır. Ülkemizdeki üniversitelerde de Turnitin isimli bir yazılım, benzeşim tespiti için kurumlara hizmet vermektedir. Benzeşim tespitinde kullanılan bu yazılım, önceden belirlenen ölçütlere göre milyonlarca kaynağı tarayarak metnin bu kaynaklarla benzeşim durumunu, yüzdeler biçimde ve benzeşen kaynaklara atıf yaparak ifade eden bir yazılımdır. Bu ve benzeri yazılımlarla tespit edilen benzeşimlerin, intihal (aşırma) olması konusundaki nihai karar ancak alanda yetkin uzmanlar tarafından yapılan inceleme sonrası verilebilir. Benzeşim tespit yazılımlarının, uzman değerlendirmesi olmadan benzeşimlerle ilgili intihal tespiti yapması mümkün değildir.

Tez çalışmalarının enstitüye nihai olarak teslim edilmeden önce daha raporlama evresinde danışmanlar tarafından Turnitin yazılımına sokularak benzeşim raporunun alınması ve istemeden de olsa yapılan yanlış alıntılama ve kaynak gösterim hatalarının düzeltilmesi ve tezin raporlama bakımından en iyi haline getirilmesi önemlidir. Bu ön taramayı yayın etiği ve raporlama konusunda bir öğrenme süreci olarak değerlendirmek mümkündür. Zira eldeki benzeşim raporu açıkça öğrencinin

Unutmayalım ki!

Danışman tarafından yapılan tez benzeşim ön taraması ve ardından verilen geribildirim, öğrenci için yayın etiği ve raporlama konusunda kıymetli bir öğrenme sürecidir.

nerelerde kural dışı alıntı yaptığını renklendirerek göstermektedir. Bu noktada danışman öğrenciye hatalı yapılan alıntılar ya da kaynak gösterim hatalarını nasıl düzelteceğini aktarırsa, bu deneyim öğrenci için uzun vadeli bir öğrenme çıktısı haline dönüşecektir.

DANIŞMAN ÖĞRENCİ ETKİLEŞİMİNDE ANAHTAR KONULAR

Lisansüstü eğitim sürecinin başarı ile tamamlanmasında, en önemli unsur danışman ve öğrencinin uyumudur. Danışman ve öğrencinin uyumunda aşağıda ifade edilen bazı noktalar önemli rol oynamaktadır.

Karakterler ve Kişilik Özellikleri

Kişiliğin gelişiminde eğitim ve öğretimin yanı sıra aile, çevre ve sosyokültürel yapı gibi faktörler etkilidir. Her birey kendine özgü bir kişiliğe sahiptir ve her bireyin kendini ifade etme şekli farklıdır. Danışman öğrencisinin karakter ve kişilik özelliklerini çok iyi irdelemelidir.

Roller ve Sorumluluklar

Danışmanın rolü, öğrenciye zaman ayırmaktan daha karmaşık ve profesyonel bir rol olarak tanımlanabilir. Bilgi aktarımından çok daha geniş bir anlamda yoğun bir öğretme ve rehberlik biçimidir.

Danışman;

- Yönlendirici, destekleyici ve öğretici akademik kişiliğiyle rol model olmalıdır.
- Bilgi paylaşımında bulunmalı, öğrencinin kişisel vizyonunu desteklemelidir.
- Öğrencisinin kişisel başarısını objektif olarak değerlendirebilmelidir.
- Deneyimini öğrencisine aktarmalı ve paylaşımcı, anlayışlı ve açık fikirli olmalıdır.
- Yaratıcılık ve eleştiri arasındaki dengeyi sağlamalıdır.
- Öğrencinin kişisel ve akademik bütünlüğüne saygı göstermelidir.

Öğrenci;

- Kendini ifade edebilmeli, idealist olmalı, mesleği benimsemeli ve etik ilkelere uygun davranmalıdır.
- İletişim becerisi olmalı, araştırmalı, sorgulamalı ve yaratıcı olmalıdır.
- Ahlaki değerlere sahip olmalıdır.
- Genel kültürü iyi ve entelektüel birikimi olmalıdır.
- Alan ile ilgili temel bilgi ve becerilere sahip, istekli, teorik ve uygulamayı bütünleştirme becerisi olmalıdır.

Unutmayalım ki!

Her öğrenci farklı bir bireydir.

Danışmanın; rehber, model, yönetici ve destekleyici rolleri vardır.

Öğrenci danışmanından öğretici "usta-çırak", destekleyici "aile-arkadaş" ve yönlendirici olmasını bekler.

Beklentiler

Eğitim süreci boyunca, danışman ve öğrencinin birbirlerinden farklı beklentileri bulunmaktadır.

Danışmanın Öğrenciden Beklentileri;

- Yönetmeliklere ve kurum kültürüne uygun davranmalıdır.
- Öğrenmeye, gelişime açık, güvenilir, sorumluluk sahibi olmalıdır.
- Süreç boyunca ilgili davranmalı, çalışma plan ve takvimine ve çalışma kurallarına uymalıdır.
- Açık ve dürüst davranmalı, randevulara hazırlanarak gelmeli ve tez yazımına düzenli zaman ayrılmalıdır.

Öğrencinin Lisansüstü Eğitim Sisteminden Beklentileri;

- Öğrenci tez konusu ve danışman seçiminde özgür olmayı bekler.

Öğrencinin Danışmandan Beklentileri;

- Rehber olmalı, duygusal destek sağlamalı, gerektiğinde esnek, gerektiğinde sıkı davranmalıdır.
- Ulaşılabilir olmalıdır.
- Bağımsız düşünmeyi ve bağımsız çalışmayı desteklemelidir.
- Öğrencinin bocalamasına izin vermemeli, öğrencinin gelişimi için çabalamalıdır.
- Öğrencinin ruh haline duyarlı olmalıdır.
- Görüşmeler ve iletişim için ortam yaratabilmeli, öğrenciye uygun tavsiyelerde bulunmalıdır.

Unutmayalım ki!

Düzenli temas kurulması ve ayrıntılı geri bildirimde bulunulması öğrenci için oldukça önemlidir.

Öğrencinizi tanıyın ve ihtiyaçlarını dikkatlice değerlendirin.

Lisansüstü eğitimin başarısı, akademik kültür ile ilişkidir.

İlişkiler

Danışman-öğrenci arasında hem akademik hem de kişisel olarak iyi bir eşleşme öğrencinin gelişimi için en önemli kilit noktadır. Danışman ve öğrencisi arasındaki etkileşim çok yönlüdür. Herhangi bir iş ilişkisinde olduğu gibi, sürecin başlarında her üyenin rolleri ve sorumlulukları hakkında net bir anlayış oluşturmak çok önemlidir. Kişisel olarak güven, meslektaş gibi yaklaşım, karşılıklı anlayış ve saygı önemlidir. Akademik olarak ise mesleki anlamda danışmanın yol gösterici, açık fikirli, paylaşımcı ve anlayışlı olması söz konusudur.

Zaman Yönetimi

Lisansüstü eğitimin uygun bir süre içerisinde tamamlanabilmesi için zamanın verimli kullanılması ve çok sıkı bir çalışma düzeninin uygulanması gereklidir. Yapılan

alışmalarla ilgili kayıtların sistematik olarak tutulması 3nemlidir. 3ğrenci ile danışmanın d3zenli olarak bir araya gelerek problemleri tartışması, fikirleri olgunlaştırması ve aralarında açık ve samimi bir diyalog oluşturması gereklidir.

Sosyal Etkenler

Toplumumuzda cinsiyet, yaş, dini inanç ve etnik farklılıklar s3z konusudur. Bu sosyal etkenler bizim k3lt3rel zenginliğimizi g3stermektedir. Farklı k3lt3rlerin beraberinde getirdiği cinsiyet rolleri, farklı inançlardan gelen insanların yok sayılma korkusu ile kendini ifade etmeme, g3r3şlerini açıklamaktan çekinme gibi durumlar s3z konusu olabilmektedir.

B3l3m K3lt3r3

3rg3t k3lt3r3, lisans3st3 3ğrencilerinin sosyalleşmesini sağlayan 3nemli bir unsurdur ve 3ğrencinin başarısı 3zerinde etkisi bulunmaktadır. Bu k3lt3rlerden destekleyici k3lt3r, lisans3st3 eğitimin g3l3 yanıdır ve başarı 3zerinde olumlu etkisi bulunmaktadır. B3rokratik ve rekabetçi k3lt3r ise lisans3st3 eğitimde motivasyon kaybına yol açabilmekte ve s3recin kalitesini olumsuz y3nde etkileyebilmektedir.

DANIŞMANLIKTA ETİK SORUMLULUKLAR

Lisansüstü eğitim programında danışmanlık sürecini yürüten her öğretim üyesinin, öğrencinin uzmanlık alanında yeterli bilgi donanımına ve bilimsel araştırma becerisine sahip olmasında önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Danışman öğretim üyesinin etkili rehberlik ve danışmanlık uygulamaları, danışmanın etik davranışları ile yakından ilişkilidir. Bu bölümde lisansüstü öğrenci danışmanlığında dikkat edilmesi gereken etik ilkeler ve tez çalışmasında etik sorumluluklar farklı kaynaklardan derlenen bilgiler doğrultusunda paylaşılacaktır.

Etik Sorumluluklar

Bir danışmanın öğrencisine karşı etik sorumlulukları aşağıda yer alan temel başlıklar ve alt başlıklarda özetlenmiştir:

1. Danışmanın öğrenciye karşı sorumlulukları

- Danışman, bir yeterlik alanı olarak danışmanlığa saygı göstermelidir.
- Danışmanlığın nasıl yapılacağını tartışmak üzere zaman ayırmalıdır.
- Danışman, öğrenciye iyi bir rol model olmalıdır.
- Öğrenci ile danışmanlığın yürütülmesine ilişkin çalışma planı oluşturmalıdır.
- Çalışma şeklini zaman zaman değerlendirmeli ve bu değerlendirme sonuçlarına uygun olarak düzeltmelidir.

2. Öğrencinin kişisel ve akademik bütünlüğüne saygı göstermek

- Danışman, öğrencinin kişisel ve akademik bütünlüğüne saygı göstermeli ve onurunu etkileyebilecek herhangi bir eylem veya ifadeden kaçınmalıdır.
- Danışman, öğrencinin kişisel bütünlük hakkına, cinsiyetine, etnik köken, cinsel tercih ve yaşamdaki durumuna saygı duymalı, uygun tutum ve iletişim dili kullanımına özen göstermelidir.
- Danışman, öğrenciyi utandırıcı ve kışkırtıcı tutum veya davranışlarda bulunmamalıdır.

3. Danışmanlık ilişkisindeki asimetri

- Danışman bilgi ve otoritesini akademik/kişisel avantajlar elde etmek veya başkalarını küçük düşürmek veya bastırmak için kullanmamalıdır.

Unutmayalım ki!

Danışmanlık, etik problem çözme alanıdır.

Danışmanın, etik problemleri tanımlamak ve bunları etik olarak sürdürülebilir bir şekilde çözme konusunda önemli bir yeri vardır.

Danışman ve öğrencinin beklentileri, potansiyel olarak yanlış anlamalara ve cesaret kırıcı deneyimlere yol açabilecek şekilde çatışabilir.

4. İkili ilişkiler

- Danışman, öğrencinin profesyonel bir mesafede durmasını sağlamalıdır ve danışman, öğrenciyi savunmasız bir duruma sokacak herhangi bir ilişkiye girmemek için özel bir sorumluluğa sahip olduğunun farkında olmalıdır.

5. Güven ve güvenirlilik

- Danışman, danışmanlık sürecinde kendi ihtiyaçlarına öncelik vermemelidir.
- Tez danışmanı, tez çalışmasında öğrenciyle ilgili önem taşıyan kişisel durumları dinlemeye istekli olmalıdır.
- Danışman, danışmanlık sürecinde meslektaşlarına karşı çok dikkatli ve sağ duyulu olmalıdır.

6. Akademik dürüstlük

- Danışman, öğrencinin verilerini veya araştırma sonuçlarını kendi yayınlarında veya araştırmalarında kullanmak isterse, danışman öğrenciden önceden izin almalıdır. Danışman, kaynaklara atıfta bulunmak için uygulanmakta olan alışılmış etik davranış kurallarına uymalıdır.

7. Ödül ve hediyeler

- Danışman, üniversitenin belirlemiş olduğu uzmanlık alan dersi ücretlendirmesi dışında danışmanlık için herhangi bir ücret almaz. Danışman, öğrenciden herhangi bir hediye veya başka bir menfaat kabul ederse ortaya çıkabilecek sonuçları dikkatlice değerlendirmelidir.

8. Herhangi bir anlaşmazlık durumunda üçüncü bir tarafın dâhil edilmesi

- Eğer danışman veya öğrenci danışmanlık ilişkisini sürdürmede zorlanıyorsa, işbirliğinin sürdürülmesi imkânsız görünüyorsa, danışman/öğrenci, danışmanlık ilişkisinin sonlandırılmasının gerekip gerekmediğinin açıklığa kavuşturulmasında üçüncü bir tarafla iletişime geçmelidir.

9. Öğrencileri bilgilendirmek

- Öğrenciye, bir danışmanla ilişki kurulduğunda mesleki etik kuralların içeriği hakkında bilgi vermelidir. Öğrenci, danışmanlık sözleşmesini imzalayarak etik ilkeleri okuduğunu onaylamış sayılır.

Tez Çalışması ve Etik Sorunlar

Lisansüstü eğitim programlarına kayıtlı öğrenciler tez aşamasına geldiklerinde kendilerini yeni rol ve sorumluluklar içinde bulmaktadırlar. Öğrenciler bu yeni rol ve sorumlulukları arasında etik sorumluluklarının çok da farkında olmamaktadırlar. Oysa özellikle sağlık bilimleri alanında, bilimsel araştırma sürecinde, etik açıdan sorun oluşturabilecek birçok durumla karşılaşılabilir. Hiçbir kötü niyet olmadığı halde, öğrenciler, verilerin elde edilmiş biçiminden başka araştırmacıların verilerinin kullanılmasına, makale yazarken alıntı yapılmasından, sonuçların yorumlanmasına ve aktarılmasına kadar herhangi bir aşamada etik kural hataları yapabilirler. Bu etik kural hatalarından bazıları tüm meslek hayatı boyunca öğrenciyi etkileyebilir, hatta ceza almasıyla bile sonuçlanabilir. Bu nedenle danışman, öğrencilerin etik kurallar ve sorumluluklar

konusunda tam olarak bilgilennemelerini sağlamalıdır. Burada, ulusal ve yerel etik kurullar ve işleyişleri, laboratuvar hayvanları etiği, hukuki sorumluluklar ve gereklilikler, verilerin ait oldukları kişilerden bilgilendirilmiş onay formlarının alınması, verilerin muhafazası gibi etik konular özellikle önemlidir.

TEZ KONUSUNUN BELİRLENMESİ

Tez konusunun belirlenmesinde öğrencinin ilgi duyduğu, merak ettiği alanlara öncelik verilmelidir. Öğrenci keyif aldığı, merak ettiği bir konuda daha istekli çalışır ve daha hızlı ilerler. Bu aşamada danışman, öğrenciye yönelteceği sorularla onu düşünmeye, kendi ilgi alanlarını keşfetmeye yönlendirebilir. Öğrenciden belirli bir süre içinde tez konusu için iki veya üç öneri hazırlaması istenebilir. Danışman ve öğrenci bu konular üzerinde birlikte okuyarak, düşünüp tartışarak konu seçimini yapabilir. Bu sırada, olası tez konusunun gerçekleştirilebilir olması, özgünlüğü, mevcut literatüre katkı sağlama potansiyeli, gereç ve yöntemi ile birlikte tamamlanması için gereken süre, olası maliyet ve finansman kaynakları değerlendirilmelidir. Yapılacak değerlendirmelerde, danışman öğrenciye öncelik ve süre tanımalı, ancak kendi deneyim ve bilgileri ışığında gerçekçi ve açık eleştirilerde bulunmalı, konu belirleme sürecinde gereksiz zaman kayıplarına izin vermemelidir. Bu süreçte, öğrencinin deneyimli başka meslektaşlar ile fikir alışverişinde bulunması da teşvik edilebilir.

Danışman, alana ait güncel literatüre hâkim olmalı, öğrenciyi ilgi duyduğu konular hakkında okuyabileceği bilimsel dergiler ve/veya kitaplar konusunda yönlendirmelidir. Literatür araştırması sırasında, danışman öğrencinin eleştirel okuma yapabilmesine yardımcı olmalıdır. Okumalar sırasında öğrenciden belirli bir konu için temel bazı sorulara yanıt araması istenebilir;

- Mevcut literatüre göre o konudaki eksiklik veya sorun nedir?
- Bu eksikliğin giderilmesi veya sorunun çözülmesi için hangi bilgilere gereksinim vardır?
- Bu bilgilere ulaşmak için nasıl bir araştırma planlanmalıdır?
- Etik kurul onayı gerekli midir?
- Planlanacak bu araştırmanın olası maliyeti nedir?
- Bu araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için gerekli olanaklar çalışılan kurumda var mıdır? Değilse, nasıl ve nereden sağlanabilir?
- Araştırmanın tamamlanması için ne kadar süre gereklidir?

Dikkat!

Tez konusu belirlenirken, danışman öğrencinin ilgi alanına öncelik vermeli, kendi heveslerini ön plana çıkarmamalıdır!

Danışman, uygun yönlendirmeler ile tez konusu arama sürecinde gereksiz zaman kayıplarını önlemelidir!

Tez konusu arama sürecinde, öğrenci eleştirel okuma konusunda yetiştirilmelidir!

Öğrenci, araştırma etik kuralları hakkında bilgilendirilmelidir!

Konu seçilirken, amaç ve problem iyi tanımlanmış olmalıdır!

Bu sorular için öğrencinin hazırladığı yanıtlar irdelenerek danışman ve öğrencinin ortak görüşü doğrultusunda tez konusu belirlenir. Danışmanın da bu aşamada, konuya katkı sağlayabilecek deneyimli meslektaşları ile fikir alışverişinde bulunması önerilir.

Mümkünse ön çalışma yapıldıktan sonra tez konusunun kesinleştirilmesi uygun olur. Özellikle ön çalışma yapılamayan durumlarda, danışman ve öğrenci arasındaki iyi iletişim tez konusu ile ilgili gerekli değişikliklerin zamanında yapılabilmesi açısından çok önemlidir.

TEZ YAZIMI

Tezin amacı, açıkça tanımlanmış bir konuda "özgün" ve "önemli" bir araştırma çalışması oluşturmaktır. Bir doktora tezinde iyi yazı esastır. Ancak iyi yazı, fikirlerin veya kavramların yetersizliğini telafi edemez. Aksine, net bir sunum tezin her zaman zayıf yönlerini ortaya çıkarır. Bu nedenle bahsetmiş olduğumuz iki sıfat, özellikle bir doktora tezi için son derece önemlidir.

Bilimsel yöntem, bir hipotez ile başlamak ve daha sonra onu desteklemek veya reddetmek için kanıt toplamak anlamına gelir. Belirli bir tezi savunan kişi, tez yazmadan önce onu destekleyen kanıtları toplamak zorundadır. Dolayısıyla, bir tez yazmanın en zor yanı, kanıtları ve ilgili tartışmaları tutarlı bir biçimde düzenlemekten ibarettir. Öğrencinin araştırma bulgularının tamamlanmasını beklemeden tezi yazmaya başlaması önerilir.

Bir tezin özü, deneysel veriler değil, eleştirel düşünmedir. Bu noktada analiz ve kavramlar için özünü oluşturur. Öğrencilerin, kendi çalışmalarını birkaç kez eleştirmek ve gözden geçirmek için hazırlıklı olmaları sağlanmalıdır.

Genel olarak, bir tezdeki her ifade bilimsel literatür ya da orijinal eserlere atıfta bulunularak desteklenmelidir. Ancak bir tez, yayınlanmış kaynaklarda bulunan eleştirel düşünme ve analizin ayrıntılarını tekrarlamaz; sonuçları gerçek olarak kullanır ve okuyucuyu daha fazla ayrıntı için kaynağa yönlendirir.

Bir tezdeki her cümle dilbilgisi anlamında tam ve doğru olmalıdır. Bir tezin yazımı açıkça anlaşılır olmalıdır. Tezin yazımında seçilen kelimeler tam olarak amaçlanan anlamı ifade etmelidir. Tezin içerisinde yer alan her bir ifade, mantıksal ve bilimsel anlamda doğru ve savunulabilir olmalıdır.

Bir tez yazmak, bir öğrencinin derin düşünmesini, teknik tartışmayı organize etmesini, diğer bilim insanlarını ikna edecek kanıtları toplamasını ve bunları uygun bir şekilde düzenleyerek sunmasını gerektirir.

Özet bölümünde, tamamlanmış bir çalışmayı anlattığı için geniş zaman kullanılmalıdır. Anlatım "yapılmıştır", "tamamlanmıştır" gibi edilgen yapıda olmalıdır. Tez kitabı tamamlanmış bir çalışmayı anlattığı için geniş zaman kullanılmalıdır. Tez çalışması edilgen yapıda (yapılmıştır, kullanılmıştır gibi) anlatılmalıdır. Genel bilgiler de geniş zaman kullanılarak verilir (yapılır, eklenir gibi). Bu bölümde aktif yapılar kullanılmalıdır. Örneğin, "Bağışıklık sistemi doğru beslenme ile güçlendirilir" ifadesi yerine, "Doğru beslenme bağışıklık sistemini güçlendirir" ifadesi kullanılmalıdır.

Bir tez, sebep-sonuç ilişkilerini basit istatistiksel ilişkilerden dikkatlice ayırmalıdır.

Tez çalışmasını yapan kişi sadece kanıtların desteklediği sonuçları çıkarmaya dikkat etmelidir.

Bilimsel bir tezde, hiçbir zaman bir fikrin / yöntemin ekonomik olarak uygulanabilirliği veya ticari başarısı hakkında bir sonuç çıkarılmaz. Aynı zamanda bir fikrin gelişim tarihi veya kökenleri hakkında spekülasyon yapılmaz.

Sakınılması gerekenler:

Zarflar:

Zarflar çok sıklıkla kullanılmaktadır. Bunların yerine daha güçlü kelimeler kullanın.

Şakalar veya sözcük oyunları:

Resmi bir belgede bunların yeri yoktur.

“kötü”, “iyi”, “iyi”, “korkunç”, “aptal”

Bilimsel bir tez ahlaki yargılarda bulunmaz. Fıili doğruluk veya hatalara başvurmak için “yanlış / doğru” kelimelerini kullanın. Kaliteyi değerlendirmek için kesin kelimeler veya kelime öbekleri kullanın (örneğin, “yöntem A, yöntem B'den daha az hesaplama gerektirir”). Genel olarak, niteliksel değerlendirmelerden kaçınmak gerekir.

“gerçek”, “saf”

“İyi” anlamında (yargılayıcı).

“mükemmel”

Hiçbir şey mükemmel değildir.

“ideal bir çözüm”

Yine yargılıyorsun.

“bugün”

Bugün, yarının dünü

“yakında”

Ne kadar yakın? Bu gece mi? Gelecek on yılda mı?

“... öğrendiğimize şaşırdık”

Öyle olsan bile, ne olmuş yani...

“görünüyor”, “görünüşte”,

Bir şeyin nasıl görüldüğü önemli değil.

“açısından”

Genellikle belirsiz

“Farklı”

“Çeşitli” anlamına gelmez; neyden farklı?

“ışığında”

konuşma diline ait

“çok”

belirsiz ve konuşma diline ait

“tür”

belirsiz ve konuşma diline ait

“gibi bir şey”

belirsiz ve konuşma diline ait

“hemen hemen”

belirsiz ve konuşma diline ait

“Muhtemelen”

Sadece istatistiksel olasılığı biliyorsanız (nicel olarak belirtin)

“Açıkçası, açıkça”

Dikkatli olun: herkese açık mı?

“ile birlikte”

Sadece “ile” kullanın.

“aslında, gerçekten”

Netleştirme ihtiyacını ortadan kaldırmak için terimleri tam olarak tanımlayın.

“bu”, “o”

“Bu endişe yaratıyor.” Sebep: “bu”, önceki cümlenin konusu, önceki cümlenin tamamı, önceki paragrafın tamamı, veya önceki bölümün tamamı, vb. İle ilgili olabilir. Dolayısıyla ifadede bir zayıflık ve belirsizlik yaratır.

“... hakkında okuyacaksınız”

İkinci kişinin resmi bir tez çalışmasında yeri yoktur.

“Tarif edeceğim ...”

İlk kişinin resmi bir tez çalışmasında yeri yoktur. Eğer öz referans gerekli ise, “Bölüm 10'un tanımladığı...” şeklinde ifade ediniz.

“biz”, “bunu görüyoruz”

Kaçınılması gerekir. Sebep: hemen hemen her cümle "biz" ile başlamak için yazılabilir çünkü "biz" kelimesi: okuyucu ve yazar, yazar ve danışman, yazar ve araştırma ekibi, vb. herkes olabilir.

"Ünlü bir araştırmacı ... "

Kimin söylediği veya kimin yaptığı önemli değil. Bu tür ifadeler okuyucuyu önyargılı olmaya yönlendirir.

"gerekir", "her zaman"

Kesinlikle mi?

"...meli", "...malı"

Kim öyle diyor?

"göstermek"

"Kanıtlamak" anlamında kullanılır. Bir şeyi "göstermek" için resmi bir kanıt sunmanız gerekir.

TEZİN SAVUNULMASI

Tez savunması süreci, yüksek lisans ve doktora öğrencileri açısından farklılık göstermektedir. Yüksek lisans öğrencileri için daha basit bir süreç olmasına rağmen doktora öğrencileri için bu süreç çok daha dikkatli yönetilmelidir.

Doktora öğrencileri için bu sürecin en kritik adımı, tez izleme komitesinin (TİK), oluşturulmasıdır. Öğrencinin yeterlilik sınavını başarıyla vermesini takip eden bir ay içinde tez izleme komitesi, öğrencinin çalışmak istediği tez konusuna uygun alanlarda çalışan öğretim üyeleri arasından danışman tarafından belirlenir. Tez izleme komitesi tez çalışmasının savunulmasına kadar dönem başına en az bir kez toplanır ve öğrencinin süreçle ilgili başarısını değerlendiren rapor hazırlar. Öğrencinin tez savunmasına girebilmesi için tez çalışması tamamlanmış ve enstitüye en az üç tane başarılı TİK raporu iletilmiş olmalıdır.

Tez savunması bir öğrencinin kariyerindeki en önemli aşamadır. Tez savunması iki amacı gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bunlardan ilki, tamamlanmış tez çalışmasının sunumu ve tanınması için bir fırsat sağlamaktır. İkincisi, tezin resmi olarak değerlendirilmesi ve tartışılması için fırsat sağlamaktır.

Savunmanın zamanlaması, tez izleme komitesi ile istişare halinde danışman tarafından belirlenir. Tamamlanan tez metni tez savunma tarihi, tez savunma jüri üyelerinin listesi ile birlikte savunma tarihinden en geç bir ay önce enstitü yönetim kuruluna sunulur. Enstitü yönetim kurulu onayından sonra tez savunma tarihi kesinleşir, danışman ve öğrenci savunmaya hazırlanır.

Tez savunması, öğrenci tarafından tez çalışmasında rapor edilen araştırmanın ana yönleri, ardından sorular, yorumlar ve tartışmalarla ilgili açık bir sunum şeklinde yapılır. Tez savunma jüri başkanı, bu tartışmanın yöneticisi olarak görev yapar. Tartışma tamamlandıktan sonra tez savunma jürisi, tez savunmasının tatmin edici olup olmadığına karar verir.

Tez Sunum İçeriği

1. Başlık slaydı
2. Sunum planı
3. Neden bu konu seçilmiştir?
 - 3.1. Kısa Literatür bilgisi
 - 3.2. Bu konunun belirlenmesinde rol oynayan sorunlar nelerdir?
 - 3.3. Bu tez ile hangi alanda hangi eksiklikler doldurulmaya çalışılmıştır?
4. Yöntem
5. Bulgular
6. Tartışma
7. Sonuç ve Öneriler

Tez Sunumu Hazırlarken Dikkat Edilecek Unsurlar

- Tez sunumu yanda belirtilen sunum içeriğini kapsayacak şekilde hazırlanmalıdır.
- Sunum projeksiyon ile yansıtıldığında arka fonun üzerinde rahatlıkla okunabilecek yazı renkleri ve yazı boyutu seçilmelidir.
- Çalışmayı en iyi anlatacak görseller ile zenginleştirilmiş, özet bir sunum hazırlanmalıdır.

- Sunum sayfalarında fazla yazıdan kaçınılmalı, sade bir anlatım dili seçilmelidir.
- Sunum süresi yüksek lisans çalışmaları için 30 dakika, doktora çalışmaları için 45 dakika olacak şekilde hazırlanmalıdır.

Tez Sunumu Sırasında Dikkat Edilecek Unsurlar

- Savunmaya girmeden önce tezin iyice okunması ve teze hâkim olunması gerekir.
- Güzel bir renk uyumu içeren, fazla aşırılığa kaçmayan kıyafet giyilmesine dikkat edilmelidir.
- Sunum süresine dikkat edilerek, sunum içeriğinin tamamı aktarılmalıdır.

Tez Sunumu Sonrasında Dikkat Edilecek Unsurlar

- Savunma sınavı esnasında, öncelikle jüri üyeleri tarafından sorulan sorular sonuna kadar dinlenilmelidir ve soru tamamlandıktan sonra cevap verilmelidir.
- Jüri üyelerinin çalışma hakkındaki düzeltme ve diğer konulardaki tavsiyeleri dikkate alınmalı ve not edilmelidir.
- Detaylı bilgi sahibi olunmayan bir konu ile ilgili soru gelmesi durumunda, yeterli bilgiye sahip olunmadığı açıkça belirtilmelidir.

TEZDEN YAYIN ÜRETİLMESİ

Bir araştırmanın gerçek anlamda tamamlanmış olarak kabul edilebilmesi için bilimsel bir dergide yayınlanması gerekir. Yayınlanmamış bir araştırma eksik kalmış demektir. Danışman, araştırma sürecinde öğrenciyi yayın yapma, makale yazma konularında da bilgilendirmelidir. Tez yazımı ile eş zamanlı olarak veya tez yazımı tamamlanır tamamlanmaz araştırmanın yayınlanabilmesi için makale de yazılmalıdır. Hedef derginin erken belirlenmesi makale yazımında ilk adım olabilir.

Ülkemizdeki mevzuata göre tez çalışmasının esas sahibi ve verilerden esas sorumlu kişi öğrencidir. Ancak, çalışmanın doğasına göre farklı paydaşların bulunduğu bir ekip çalışması olabilir. Bu durumda, çalışmanın en başında paydaşların katkı oranları ve hatta makaledeki isim sıralamasının belirlenmesi ve kayıt altına alınması yararlı olur. Öğrenci, yayında ilk isim olmalıdır. Danışman ise yazışmadan sorumlu yazar olur.

Araştırmayı makaleye dönüştürmek, tezin ğrenci için en öğretici aşamalarından biridir ve bu nedenle her aşamasında danışman ve ğrenci birlikte çalışmalıdır. Dergiye göndermeye hazır hale gelinceye kadar makalenin tekrar tekrar okunması, düzeltilmesi gerekir. Bu sırada, ğrenci sadece makale yazma değil, zaman yönetimi, yorumlama, odaklanma, düzenleme ve hatta sunum teknikleri hakkında çok Şey ğrenebilir. Makale taslağının hazırlanmasından yayıncıya gönderilmesi, gerekli yazışmalar, istenen düzeltmelerin yapılması ve eleştirilerin yanıtlanması, dizgi kontrolüne kadar tüm aşamalar öğrenciye bağımsız bir araştırıcı olma yolunda büyük deneyim kazandırır.

Mümkünse tezin yayınlanmak üzere makale haline getirilmesinden önce bilimsel toplantılarda sözlü bildiri olarak sunulması ve burada alınacak eleştirilerden de makale yazım aşamasında yararlanılması yerinde olacaktır. Bu nedenle, danışman öğrencisini bilimsel toplantılara katılmaya ve hatta tez çalışması ile ilgili sözlü bildiri yapmaya da teşvik etmelidir.

Unutmayalım ki!

Bir araştırma ancak yayınlandıktan sonra tam olarak bitmiş sayılır!

Makalede ilk isim ğrenci olmalıdır!

Makale yazma süreci tez çalışmasının en öğretici aşamalarından biridir ve ğrenci bu sürecin her aşamasında danışmanı ile birlikte çalışmalıdır!

KAYNAKLAR

- 1) Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin Yeni Bilgi Teknolojileri Kullanımında Yükseköğretimin Etkisi: İstanbul Okulları Örneği [Internet]. Vol. 2, The Turkish Online Journal of Educational Technology, Technology – TOJET, 2(2), 79-96 [cited 2019 May 28]. Available from: <http://tojet.net/articles/v2i2/2211.pdf>
- 2) Arimoto, A. (2010). George E. Walker, Chris M. Golde, Laura Jones, Andrea Conklin Bueschel, Pat Hutchings: The formation of scholars: rethinking doctoral education for the twenty-first century. *Higher Education*, 60, 119-121.
- 3) Best Practices for PhD Training, (2016). ORPHEUS/AMSE.
- 4) Chiappetta-Swanson C, Watt S. (2011). Practice in the Supervision & Mentoring of Postgraduate –Students, McMaster University.
- 5) <https://www.comevo.com/use-technology-improve-academic-advising/>
- 6) <https://www.google.com/search?q=lisans%C3%BCst%C3%BC+e%C4%9Fitim+nedir&oq=lisans%C3%BCst%C3%BC+e%C4%9Fitim&aqs=chrome.2.69157j0l5.13068j1j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>
- 7) <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.21510&MevzuatIlski=0&sourceXmlSearch=L%C4%B0SANS%C3%9CST%C3%9C%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%20VE%20C%3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20Y%C3%96NETMEL%C4%B0C%4%9E%C4%B0>
- 8) <https://www.uio.no/english/about/regulations/ethical-guidelines/ethical-guidelines-supervisors/>
- 9) <https://www.vitae.ac.uk/doing-research/doing-a-ocortate/starting-a-doctorate/supervision-and-key-relationships>
- 10) Karadağ N, Özdemir S. (2017). Türkiye'de doktora eğitimi sürecine ilişkin öğretim üyelerinin ve doktora öğrencilerinin görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7, 267-281 DOI: 10.5961/jhes.2017.206.
- 11) Löffström, E. & Pyhäältö, K. (2015). Ethics in the supervisory relationship: supervisors' and doctoral students' dilemmas in the natural and behavioural sciences. *Studies in Higher Education*, 42(4), 232-247. DOI: 10.1080/03075079.2015.1045475.
- 12) Seçkin M, Aypay A, Apaydın Ç. (2014). Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin akademik danışmanlık hakkındaki görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4, 28-35. DOI: 10.5961/jhes.2014.086
- 13) Sever I, Ersoy A. (2017). Araştırma Görevlilerinin Gözünden Danışmanlık ve Doktora Süreçleri. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 7, 183-202.
- 14) Phillips E.M. and Pugh D.S. (2005). How to get a PhD: A handbook for students and their supervisors, Fourth Edition revised and updated, Open University Press, Glasgow.
- 15) Yu, E., Wright, S. M. (2015). "Beginning With the End in Mind": Imagining Personal Retirement Speeches to Promote Professionalism. *Academic Medicine*. 90(6), 790-793.